

ผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
ที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา
EFFECTS ON POLITICAL DEVELOPMENT UNDER DEMOCRATIC REGIMES
AFFECTING PEOPLE IN NAKHON RATCHASIMA

เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล

SETTAWAT CHOKWORRAKUL

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: July 2, 2022

Revised: February 6, 2023

Accepted: March 10, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชน และเพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชน พื้นที่ศึกษา คือ จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร

ผลการศึกษาพบว่า 1. ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง ระบบการค้ำต่างประเทศไทยที่เป็นระบบผูกขาดโดยเจ้าและขุนนางได้กลายเป็นเรื่องของการค้าเสรี สังคมไทยเปลี่ยนจากการมี เจ้า-ขุนนาง-ไพร่-ทาส กลายเป็น เจ้า-ข้าราชการ-ราษฎร และมีสิ่งที่เรียกว่า “ชนชั้นกลาง” แทรกอยู่ตรงกลาง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ นับจากนี้ไปจึงพบว่า มีผู้เข้ามามีบทบาททางการเมือง ในนครราชสีมา มักจะไม่ใช่ว่าผู้มีพื้นฐานสืบตระกูลในท้องถิ่น หรือกลุ่มขุนนางที่สะสมอำนาจกันมานานตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่เป็นข้าราชการหรือพ่อค้าที่สะสมความมั่งคั่ง 2. การเห็นภาพความขัดแย้งของคนในสังคมมาโดยตลอด อาทิ ความขัดแย้งของคนเสื้อเหลือง เสื้อแดง หรือการที่ตนใช้สิทธิใช้เสียงทางการเมืองในการเลือกตั้ง แต่พรรคที่ตนเลือกกลับถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรค สภาพสังคมเศรษฐกิจที่เหลื่อมล้ำสูง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายเพียงเสี้ยววินาที การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การเติบโตของเด็กรุ่นใหม่แตกต่างไปจากคนรุ่นก่อน ที่ไม่อาจนิ่งเฉยหรือไม่ตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อตัวพวกเขา

เขาเองโดยตรงได้ 3. การใช้บทบาทของผู้นำชุมชนในระดับท้องถิ่น ในการสร้างความสมานฉันท์ตั้งแต่ระดับชุมชน เป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลง ทศนคติ ค่านิยม และความเข้าใจที่ถูกต้องของแนวทาง “สันติวิธี” ทั้งนี้ สถานการณ์ ความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมาจะกลายเป็น “ครู” ที่เก็บไว้สอนเยาวชนรุ่นหลังให้ศึกษา เรียนรู้ เพื่อมิให้ “กงล้อแห่ง ประวัติศาสตร์ความแตกแยกในสังคมไทย ได้เกิดขึ้นอีก”

คำสำคัญ: ผลกระทบการพัฒนาการเมือง ระบอบประชาธิปไตย ประชาชน นครราชสีมา

ABSTRACT

This research study aims to analyze the impact of democratic political development on the people to analyze the relationship of the impact of democratic political development on people's political conflicts. and to analyze the approaches to solving political conflicts of the people The study area is Nakhon Ratchasima Province This research uses a qualitative research methodology. It consists of documented research.

The results of the study showed that 1. after the change of governance Thailand's foreign trade system, which was monopolized by princes and nobles, has become a matter of free trade. Thai society has changed from having Chao-noble-priest-slave becomes a prince-official-people and there is something called "middle class" inserted in the middle has given people the opportunity to take part in the governance of the country from now on, it is found that there are people who play a role in politics. In Nakhon Ratchasima, it is usually not people who have a local family background. or a group of nobles who have accumulated power for a long time since the absolute monarchy but rather as a civil servant or a merchant who accumulates wealth; 2. seeing the image of people's conflicts in society all along, such as the conflict of the yellow shirts and the red shirts, or their right to use their political votes in elections but the party that they chose was decided by the Constitutional Court to dissolve the party. high social-economic conditions Coupled with the rapid technological change, information and news spread in just a fraction of a minute. These changes differentiate the growth of the younger generation from the previous generation. that cannot be indifferent or question what is happening in society that directly affects themselves; 3. the role of community leaders at the local level; in building reconciliation from the community level, it is a factor in changing attitudes, values and the correct understanding of the “peaceful” approach. This past violent situation will become the “teacher” that keeps teaching the younger generations to study, to avoid giving “the wheel of history of divisions in Thai society has happened again.”

Keywords: Impact on political development, democracy, people, Nakhon Ratchasima

บทนำ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งปรัชญารากฐานที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย คือ ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) มนุษย์โดยธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นผู้มีเหตุผล เสรีภาพของมนุษย์ (Liberty) ถือว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับเสรีภาพภายใต้สัญญาประชาคมตามแนวคิดของรูสโซ ผู้ทรงอำนาจอธิปไตย คือประชาชนที่มารวมตัวกัน ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ (Equality) มนุษย์มีความสามารถที่แตกต่างกันแต่โดยธรรมชาติมนุษย์มีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะมีชีวิตที่ดีในสังคม และอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) หลักการของการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักเสียงข้างมาก และหลักกฎหมาย (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2554, น. 33-35)

ตลอดระยะเวลากว่า 89 ปี การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย ยังมีปัญหาอยู่มากมายทั้งปัญหาเชิงระบบ เช่น รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบ สถาบันรัฐสภา พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น และปัญหาคนทางการเมืองซึ่งเกิดจากการหล่อหลอมทางสังคมการเมืองไทย ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ อุดมการณ์ ทศนคติ ค่านิยมที่เป็นแนวโน้มของการรับรู้ อารมณ์ ความรู้ และการประเมินคุณค่า ส่งผลต่อพฤติกรรมที่มีต่อระบบการเมือง ก่อตัวสะสมเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เอื้อและไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่มีรากฐานมาจากกลุ่มประเทศตะวันตก ส่งผลต่อรูปแบบการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ก่อผลให้ได้ลักษณะการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ เช่น การใช้เงินเป็นใหญ่ การผูกขาดอำนาจทางการเมืองโดยคนจำนวนน้อย คนที่มีความสามารถเข้าสู่ระบบการเมืองได้ยาก การทุจริตประพฤติมิชอบ เผด็จการโดยระบบรัฐสภา การต่อสู้ขัดแย้งเรื้อรังและความไร้เสถียรภาพทางการเมือง การบริหารและทางนิติบัญญัติ และขาดสถานะผู้นำทางการเมือง นับวันปัญหาการใช้เงินเป็นใหญ่มีความรุนแรงมากขึ้นจนกลายเป็นการเมืองเงินตราหรือธนาธิปไตย (Money Politic) จนนำไปสู่ความขัดแย้งและรุนแรงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

นับตั้งแต่ทศวรรษ 2500 ได้เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและทำให้ชาวบ้านในเขตชนบทของภาคอีสานมีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และทำให้คนชนบทในหลายพื้นที่ของประเทศไทยหลุดพ้นจากภาวะความยากจนและการดิ้นรนเพื่ออยู่รอดได้ แต่กระนั้นก็ตามรายได้จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคชนบทไม่ได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเท่ากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตเมืองและในภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นหมู่บ้านชนบทหลายแห่งยังได้รับผลกระทบจากการผลักดันนโยบายการพัฒนา โดยการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-3 (พ.ศ.2504-2519) ที่มุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน เขื่อน ไฟฟ้า เพื่อรองรับการขยายตัวของภาคเมืองและภาคอุตสาหกรรมที่ได้ดูดซับเอาทรัพยากรจากภาคชนบทไปเป็นจำนวนมาก

ในส่วนการเมืองของจังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีปัญหาความขัดแย้งออกมาเป็นระยะ ๆ ดังกรณีหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันเสาร์ที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2557 ได้รายงานข่าวว่า แกนนำคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) นครราชสีมา นำโดย ทพ.ศุภผล เอี่ยมเมธาวี พร้อมแกนนำคนสำคัญในจังหวัดนครราชสีมาหลายคน และกลุ่มผู้ชุมนุมกว่า 500 คน รวมตัวกันเคลื่อนขบวนต่อต้านการแบ่งแยกดินแดน โดยเดินขบวนมารวมตัวกันที่หน้าสำนักงานตำรวจภูธรภาค 3 อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา โดยขึ้นเวทีปราศรัยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ข้างประชาชน พร้อมกับโจมตีการที่ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เปิดเวทีรับสมัครอาสาสมัครพิทักษ์

ประชาธิปไตยแห่งชาติ (อพปช.) ที่สนามหน้าศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา จากนั้นกลุ่ม กบปส.นครราชสีมา ได้เคลื่อนขบวนไปเปิดเวทีปราศรัยห่างจากจุดรับสมัคร อพปช. ของกลุ่ม นปช. เพียง 50 เมตร เพื่อแสดงออกถึงการต่อต้านการเปิดรับสมัครดังกล่าว ก่อนที่ทั้งสองฝ่ายจะเปิดฉากตะโกนด่าทอทำร้ายกัน และมีกลุ่ม นปช. หลายคนพยายามเดินออกมาหากลุ่ม กบปส. ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ และการ์ด นปช.ช่วยกันห้ามไว้ เพราะเกรงว่าจะเกิดความรุนแรง (เดลินิวส์, 2558, ออนไลน์)

นอกจากนี้แล้วพบว่ามีการชุมนุมประท้วงของนักศึกษา นักเรียน และประชาชน เพื่อแสดงพลังการต่อต้านรัฐบาล ดังกรณี ไทยรัฐออนไลน์ วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2563 ได้รายงานข่าวว่า “4 มหาวิทยาลัยในโคราช นักเรียนประชาชน แสดงพลังทวงคืนประชาธิปไตย นิสิต นักศึกษา เยาวชนโคราช ทำกิจกรรมชุมนุม” “แสดงพลังเพื่อทวงคืนประชาธิปไตย คนโคราชไม่ทน เยาวชนปลดแอก” ที่ลานย่าโม ขับไล่รัฐบาลพร้อมข้อเรียกร้อง 4 ประการ เมื่อเวลา 17.30 น. วันที่ 24 ก.ค. พ.ศ.2563 ผู้สื่อข่าวรายงานว่ามีการจัดกิจกรรมของ “กลุ่มนิสิต นักศึกษา เยาวชนคนโคราช เพื่อประชาธิปไตย” โดยมีนิสิต นักศึกษา จากมหาวิทยาลัย อาทิ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล รวมถึงนักเรียนและประชาชน เดินทางมารวมตัวกันลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี (ย่าโม) เพื่อแสดงพลัง โดยมีแกนนำนักศึกษาขึ้นเวทีกล่าว โดยมีทั้งการชูป้ายขับไล่และตะโกนไล่รัฐบาล ทั้งนี้ กลุ่มนิสิต นักศึกษา เยาวชนคนโคราช เพื่อประชาธิปไตย พร้อมด้วยเยาวชน นักเรียน รวมถึงนักเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย ได้ร่วมกันทำกิจกรรม “แสดงพลังเพื่อทวงคืนประชาธิปไตย คนโคราชไม่ทน เยาวชนปลดแอก” เปิดเวทีปราศรัยโจมตีขับไล่รัฐบาล โดยหมุนเวียนกันขึ้นปราศรัยเรียกร้องให้รัฐบาลยุบสภา แก้อักรัฐธรรมนูญ ให้นายกรัฐมนตรีลาออก พร้อมทั้งใช้โทรโข่งกล่าวเชิญชวนให้ประชาชนมาร่วมแสดงพลัง โดยก่อนเริ่มกิจกรรมแกนนำนักศึกษาพร้อมสต๊าฟพร้อมกันกราบไหว้สักการะย่าโม เพื่อความเป็นสิริมงคลและให้กิจกรรมราบรื่น ขณะที่ก่อนถึงเวลา 18.00 น. ผู้ร่วมกิจกรรมได้ลุกขึ้นยืนชู 3 นิ้ว เพื่อแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ต่อต้านเผด็จการ และเคารพธงชาติ โดยการชุมนุมครั้งนี้มีข้อเรียกร้อง 4 ประการ คือ หยุดใช้สถาบันโจมตีนักศึกษา, แก้ไขรัฐธรรมนูญใหม่, ยุบสภา และหยุดคุกคามประชาชน (ไทยรัฐ, 2564, ออนไลน์)

จากความเป็นมาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา และศึกษาวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อวิเคราะห์สังคมในจังหวัดนครราชสีมา ที่เปลี่ยนแปลงอย่างละเอียด แล้วเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความเปลี่ยนแปลงของบริบทดังกล่าวกับความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างความรู้สึนึกคิดของประชาชน ที่ทำให้ประชาชนออกมาแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในหลายลักษณะเพื่อเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ได้แก่ การเมืองท้องถิ่น การเมืองวัฒนธรรม การเมืองภาคประชาชน ตลอดจนการแสดงออกในเวทีการเมืองระดับชาติ ซึ่งทำให้ความขัดแย้งทางการเมืองในระดับชาติขยายตัวมากขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมาะสมให้กับประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางลดปัญหาความขัดแย้งและสร้างความปรองดอง อันจะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาต่อไปได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ในมิติสังคม มิติเศรษฐกิจ และมิติการเมือง
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ จังหวัดนครราชสีมา
3. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้เริ่มศึกษาตั้งแต่ (1 เมษายน 2564 – 30 ธันวาคม 2564)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

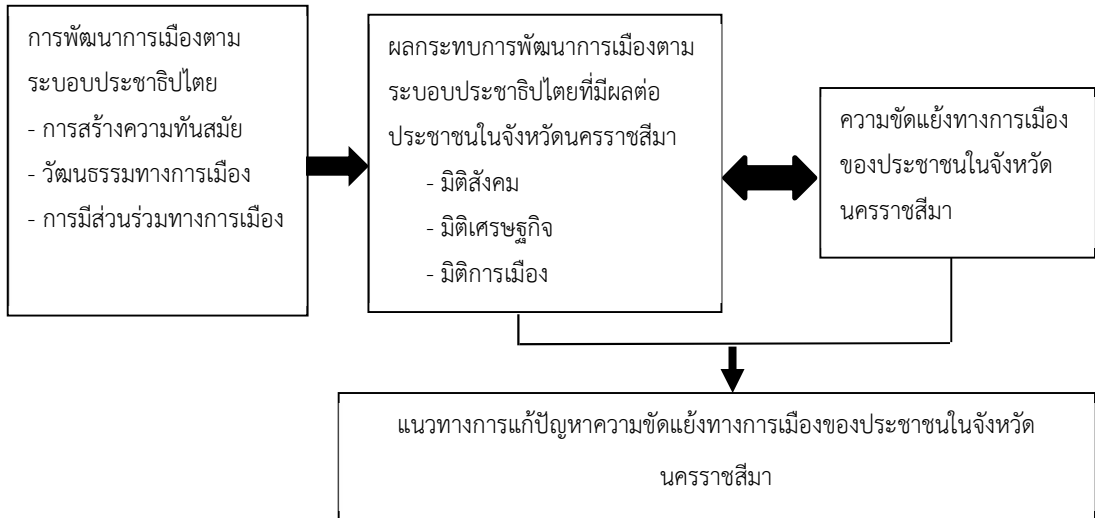
การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาระบุผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา และศึกษาวิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการพัฒนาการเมือง
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความทันสมัย
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยผู้วิจัยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

การศึกษาเอกสาร (Documentary research) ใช้เอกสารชั้นต้นและชั้นรอง ดังนี้

1. เอกสารชั้นต้น (Primary document) เป็นข้อมูลดิบที่ยังไม่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการเก็บรวบรวมเอกสารที่สำคัญ เช่น หนังสือประวัติศาสตร์จังหวัดนครราชสีมา หนังสือพิมพ์ ข่าวจากสื่อออนไลน์ เป็นต้น

2. เอกสารชั้นรอง (Secondary document) เป็นข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วระดับหนึ่งและเพื่อช่วยให้วิเคราะห์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เอกสารชั้นรองเหล่านี้ที่สำคัญ เช่น บทความวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ นิตยสาร และแผ่นพับ เป็นต้น โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า เก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ และสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดนครราชสีมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เทศบาลนครนครราชสีมา หอการค้าจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งห้องสมุดของส่วนงานต่าง ๆ เช่น หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม เพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรง (Validity) และเชื่อถือได้ (Reliability) ผู้วิจัยจะใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation) ในการตรวจสอบข้อมูล (ชาย โปธิสิตา, 2562, น. 75) โดยมีวิธีการดังนี้

1. ใช้นักวิจัยอื่นมาวิเคราะห์ข้อมูลเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบว่าผลที่ได้จะยืนยันหรือแย้งกันอย่างไร หรือไม่
2. ใช้ข้อมูลจากแหล่งอื่นมาวิเคราะห์เรื่องเดียวกัน เพื่อดูว่าผลสรุปจะตรงกันหรือไม่
3. ใช้ข้อมูลเดียวกันแต่วิเคราะห์จากมุมมองทางทฤษฎีคนละอย่าง

4. ทำการศึกษาอีกอันหนึ่งต่างหากในหัวข้อเดียวกัน แต่ใช้ข้อมูลต่างชนิดกัน (เช่น ใช้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกมาตรวจสอบผลจากข้อมูลจากการวิจัยเชิงเอกสาร เป็นต้น) เพื่อดูว่าผลสรุปจะไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการตีความข้อมูลในเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ ที่ได้จากการวิจัยเชิงเอกสาร โดยอาศัยแนวคิดจากทฤษฎีประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ มาเป็นเครื่องมือในการช่วยวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จะใช้การวิเคราะห์แบบแบ่งช่วงทางประวัติศาสตร์ (Periodization) ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

2. การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 จะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) อันได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาตามปรากฏการณ์ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา และเพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 1 ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ปี พ.ศ.	มิตินการเมือง มิตีสังคม มิติศรษฐกิจ
พ.ศ. 2475 – ปัจจุบัน (2564)	1. นับตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา การปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แม้จะมีบางช่วงที่เผด็จการเข้ามาใช้อำนาจ และเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 ใช้วิธีการเลือกผู้แทนตำบลก่อน แล้วจึงมาเลือกผู้แทนราษฎร จังหวัดนครราชสีมา มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้จำนวน 1 คน จนถึงการเลือกตั้งครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2480 จึงเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยให้ราษฎรเป็นคนเลือกเอง มีการแบ่งเขตการเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ปัจจุบัน (ปี 2564) จังหวัดนครราชสีมาแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 14 เขต และมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 14 คน ตามการแบ่งเขตเลือกตั้ง พ.ศ.2562 การจัดการปกครองส่วนภูมิภาค ที่เปลี่ยนจากมณฑลเทศาภิบาล มาเป็นจังหวัดทำให้ผู้บริหารมีโอกาสดูแลทุกข์สุข ของประชาชนได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น ประกอบกับการที่ประชาชนในท้องถิ่น มีโอกาสในการปกครองตนเองให้ดียิ่งขึ้น และมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากนครราชสีมาได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรี 2. ผลจากเหตุการณ์กบฏบวรเดช (พ.ศ. 2476) สังคมโดยเฉพาะคนกรุงเทพฯ เข้าใจเหมารวมว่า คนโคราชว่าเป็นกบฏด้วย ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ไม่ดีต่อชาวโคราช สถานการณ์ในขณะนั้นหากปล่อยไว้อาจบานปลายเกิดการแตกแยกของ

ปี พ.ศ.	มิตินการเมือง มิตีสังคม มิตีเศรษฐกิจ
	คนในประเทศ ต่อมารัฐบาลสมัยพระยาพหลฯ มีแถลงการณ์ประกาศว่าทหาร ข้าราชการ และชาวโคราชไม่ได้เป็นกบฏ เพียงแต่หลงผิดไปเชื่อฝ่ายกบฏ ซึ่งแท้จริงแล้วคนโคราชมีประวัติศาสตร์การต่อสู้กับข้าศึก จนสามารถป้องกันรักษาเมืองนครราชสีมาซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านของเมืองหลวงไว้ได้บรรดาทหาร ข้าราชการพลเรือน และประชาชน จึงเกิดความคิดที่จะสร้างอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีในเวลาต่อมา เพื่อแสดงให้เห็นว่า บรรพบุรุษ และคนโคราชมีความรักดีต่อเมืองหลวงไม่ใช่กบฏ
	3. นับจากนี้ไปจึงพบว่ามิได้มีผู้เข้ามาบิบทบาททางการเมือง ในนครราชสีมาแม้จะไม่ใช่มิที่มีพื้นฐานสืบตระกูลในท้องถิ่น หรือกลุ่มขุนนางที่สะสมอำนาจกันมานานตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่เป็นข้าราชการหรือพ่อค้าที่สะสมความมั่งคั่งในช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมา หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2501 ทำให้ประเทศไทยตกอยู่ภายใต้ระบอบเผด็จการทหารนานถึง 16 ปีนั้น ไม่สำคัญเท่ากับการที่การเมืองของโลกแบ่งออกเป็น ค่ายทางการเมืองระหว่างคอมมิวนิสต์และประชาธิปไตย การที่ไทยเลือกค่ายประชาธิปไตย ส่งผลให้เกิดสงครามต่อต้านคอมมิวนิสต์ขึ้นอย่างยาวนาน การดึงอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางได้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับ แนวคิดทางวิชาการแบบอเมริกันที่ได้นำแนวการวิเคราะห์แบบโครงสร้างหน้าที่ เข้ามามีอิทธิพลสังคมไทย แม้การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511 และการเลือกตั้งในต้นปี พ.ศ. 2512 ยังไม่ได้สร้างสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริงขึ้นมา แต่กระตุ้นบรรยากาศประชาธิปไตยหลังจากที่อยู่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการมานาน
	4. ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2485 การเมืองของโลกได้เกิดความขัดแย้งกันอย่างชัดเจนของสองอภิมหาอำนาจของโลก โดยฝ่ายหนึ่ง คือ สหรัฐอเมริกา ที่เป็นผู้นำการปกครองระบอบประชาธิปไตย กับอีกฝ่ายหนึ่ง คือ สหภาพโซเวียต ที่เป็นผู้นำการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ ประเทศไทยภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง มีนโยบายชัดเจนที่จะสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบ ดังนั้นการพัฒนาประเทศของไทยนับตั้งแต่ทศวรรษ 2500 ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา องค์การสหประชาชาติ และธนาคารโลก ที่ใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นข้ออ้างในการผลักดันนโยบายเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจการเมือง โดยใช้ประเทศไทยเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการยุติบทบาทของขบวนการคอมมิวนิสต์และขยายระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ซึ่งการสนับสนุนส่วนมากมุ่งเน้นไปที่ภาคอีสานภายใต้ความเชื่อว่า หากคนชนบทได้รับการพัฒนาจนปัญหาความยากจนหมดไปพวกเขาจะไม่ร่วมมือกับคอมมิวนิสต์ และนับตั้งแต่เป็นต้นมา โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสังคมชนบทไทยก็เชื่อมโยงเข้ากับโลกภายนอกและระบบทุนนิยมอย่างแยกขาดกันไม่ได้
	5. นครราชสีมาเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สหรัฐอเมริกาใช้เป็นฐานทัพหนึ่งในเจ็ดฐานทัพใหญ่ที่ใช้ปฏิบัติการในสงครามเวียดนาม การเข้ามาตั้งฐานทัพของสหรัฐอเมริกาทำให้โครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของนครราชสีมาในเวลาต่อมา โดยมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ คือ ถนนมิตรภาพหรือทางหลวงหมายเลข 2 ทางหลวงสาย 304 จากฉะเชิงเทราถึงนครราชสีมา ทางหลวงสาย 331 หรือถนนสายยุทธศาสตร์ เชื่อมต่อทางหลวงสาย 304 ไปถึงสัทหีบ เมื่อเริ่มก่อสร้างมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งของกองทัพสหรัฐอเมริกา เมื่อสิ้นสุดสงครามเวียดนาม เส้นทางเหล่านี้ได้กลายเป็นเส้นทางสายเศรษฐกิจที่สำคัญของนครราชสีมา ส่งผลให้ในปัจจุบันนครราชสีมามีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางคมนาคมระหว่างภูมิภาค และมีสาธารณูปโภคพร้อมรองรับการผลิตในสาขาต่าง ๆ ทั้งด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ โครงการก่อสร้างระบบชลประทาน เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำ ได้เอื้อประโยชน์ต่อการขยายพื้นที่ทางการเกษตรในนครราชสีมา โดยได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาเช่นเดียวกัน
	6. นับตั้งแต่ทศวรรษ 2500 ได้เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและทำให้ชาวบ้านในเขตชนบทของภาคอีสานมีรายได้และมียุคคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และทำให้คนชนบทในหลายพื้นที่ของประเทศไทยหลุดพ้นจากภาวะความยากจนและการดิ้นรนเพื่ออยู่รอดได้ แต่กระนั้นก็ตามรายได้จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคชนบทไม่ได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเท่ากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตเมืองและในภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นหมู่บ้านชนบทหลายแห่งยังได้รับ

ปี พ.ศ.	มิติการเมือง มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ
	ผลกระทบจากการผลักดันนโยบายการพัฒนา โดยการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-3 (พ.ศ. 2504-2519) ที่มุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน เขื่อน ไฟฟ้า เพื่อรองรับการขยายตัวของภาคเมืองและภาคอุตสาหกรรมที่ได้ดูดซับเอาทรัพยากรจากภาคชนบทไปเป็นจำนวนมาก
	7. นครราชสีมาเป็นทั้งที่ตั้งฐานทัพของสหรัฐอเมริกาและแหล่งพักผ่อนของทหารฝ่ายโลกเสรีที่ผลัดเปลี่ยนกันเดินทางมาพักผ่อน ส่งผลให้เกิดการเติบโตในด้านธุรกิจบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของเหล่าทหารอเมริกันที่มาประจำการที่นครราชสีมา จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นจากการอพยพเข้ามาทำงานในเมือง โดยเป็นการจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับฐานทัพอเมริกาในนครราชสีมาทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยประมาณการจ้างงานทางตรง 10,000 คน และการจ้างงานทางอ้อม 12,500 คน ส่งผลให้เศรษฐกิจของนครราชสีมาในระยะนั้นเฟื่องฟูขึ้นเป็นอันมาก มีการค้าขายติดต่อกับหน่วยทหารของสหรัฐอเมริกา ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้จากการให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ การใช้จ่ายเงินของทหารอเมริกัน ส่วนใหญ่ใช้เป็นเงินดอลลาร์ ทำให้มีผู้ที่ต้องการค้าขายและทำงานกับทหารอเมริกันเป็นจำนวนมากถือได้ว่าเป็นช่วงเศรษฐกิจดี แรงงานไม่มีความรู้ได้ทำงานที่ได้ค่าตอบแทนสูง การเข้ามาของทหารอเมริกัน ทำให้เศรษฐกิจของนครราชสีมาเฟื่องฟูขึ้นอย่างมาก ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาทองของการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจบริการ แต่ผลกระทบจากการเจริญเติบโตนั้นได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ เพราะธุรกิจโรงแรมที่เกิดขึ้นนั้นสัมพันธ์กับธุรกิจค้าบริการทางเพศที่เฟื่องฟูขึ้นมาพร้อมกันนั่นเอง ดึงดูดหญิงสาวจากต่างอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงที่ด้อยการศึกษาอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองเพื่อเข้ามาหางานทำ เกิดสถานบริการต่าง ๆ เช่น บาร์ ไนต์คลับ อาบอบนวด โรงน้ำชา และห้องโสเภณีจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาสังคม เช่น ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาการค้าประเวณี ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และปัญหาเด็กถูกละทิ้งที่เกิดจากทหารอเมริกัน เป็นต้น
	8. ความตื่นตัวทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่นิสิต นักศึกษา เกิดขึ้นอย่างไม่เคยมีมาก่อน ไม่เพียงแต่ในส่วนกลางแม้แต่ในท้องถิ่น เช่น นครราชสีมา เกิดการเคลื่อนไหวสนับสนุน เพื่อต่อต้านระบบทางการเมืองแบบปิด ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2516 หลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ขบวนการประชาธิปไตย ได้ถูกปราบปราม การกวาดจับบุคคลต่าง ๆ ที่เคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ทำให้นักศึกษาและประชาชน จำนวนมากหนีเข้าป่าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2522 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้เป็นนายกรัฐมนตรี พร้อมกับใช้ประสบการณ์ต่อสู้ กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ประกาศนโยบาย 66/23 สร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่ โดยใช้นครราชสีมาเป็นฐานที่มั่นทางการเมือง ที่สำคัญของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ตลอดช่วงเวลาที่ยดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเฉพาะในเหตุการณ์ ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2524 ช่วยยืนยันความเป็นแหล่งพักพิง และสะสมอำนาจทางการเมืองของนครราชสีมา ที่ยังคงดำรงอยู่ต่อมาอย่างต่อเนื่อง
	9. ภายหลังจากเลือกตั้งทั่วไปใน พ.ศ. 2531 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ปฏิเสธที่จะเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ส่งผลให้พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา ทายาทของกลุ่มราษฎรและหัวหน้าพรรคชาติไทย ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดในยุคนั้น ต้องยอมรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เหตุการณ์นี้ ได้ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญอีกครั้งในประเทศไทย เพราะนักการเมืองที่มาจาก การเลือกตั้งได้ยอมแสดง ศักยภาพในการบริหารของตน จนกลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดการยอมรับว่านายกรัฐมนตรีสามารถเป็นตำแหน่งที่มาจาก การเลือกตั้งได้ ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับการเรียกร้องให้ท้องถิ่นเป็นผู้แสดงบทบาททางการเมือง จากความเชื่อที่ว่าความเข้าใจชุมชนท้องถิ่นนี้ จะทำให้เข้าใจถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น นำไปสู่ความเข้าใจระบบความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่น กับรัฐจึงเป็นแนวคิดที่จะทำความเข้าใจจากลึกลงทางสังคม ของคนส่วนใหญ่คือชนบท และท้องถิ่นเพื่อให้สามารถเข้าใจความต่อเนื่อง ของประสบการณ์สังคมในอดีต ถึงปัจจุบันและเพื่อพัฒนาการทางปัญญา เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจสังคมโดยรวม ข้อเสนอที่ให้ปรับปรุงโครงสร้างการ จัดองค์กรของรัฐโดยเฉพาะในการจัดระเบียบการบริหารในส่วนภูมิภาค ให้อยู่ภายใต้การกำกับของจังหวัดและอำเภอจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ปี พ.ศ.	มติการเมือง มติสังคม มติเศรษฐกิจ
	10. สืบเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจดังกล่าว ได้มีความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นตามมา กล่าวคือ สังคมไทยในอดีตจะประกอบด้วยคนกลุ่มใหญ่สองชนชั้น คือ เจ้า-ขุนนาง ชนชั้นหนึ่ง และไพร่-ทาส อีกชนชั้นหนึ่ง ฐานของสังคมอยู่ที่ไพร่เป็นส่วนใหญ่ ที่เป็นทั้งแรงงานเกณฑ์ ผู้เสียภาษีอากรและผู้สร้างผลผลิตส่งให้เจ้าและขุนนางในรูปของส่วย ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ระบบไพร่ได้เสื่อมโทรมลงมากแล้ว และเมื่อมีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก จึงยิ่งทำให้มีควมคู่ไปกับการประกอบการค้าของคนจีนในไทย สังคมไทยเปลี่ยนจากการมีเจ้า-ขุนนาง-ไพร่-ทาส กลายเป็น เจ้า-ข้าราชการ-ราษฎร และมีสิ่งที่เรียกว่า “ชนชั้นกลาง” แทรกอยู่ตรงกลาง และชนชั้นกลางนี้จะเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกในแง่สิทธิของตนในความหมายของการเป็น “ราษฎร” ความต้องการแรงงานสูง แรงงาน อิสระที่มีอยู่ในรูปของไพร่กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตทางการเกษตร เป็นผลให้มีการเลิกทาสอย่างเป็นทางการ (เริ่มเลิก ใน พ.ศ. 2411 และเลิกหมดเมื่อ พ.ศ. 2448) แต่ที่สำคัญยิ่งกว่าแรงงานทาส คือ แรงงานไพร่ที่ได้สลายตัวไปโดยปริยาย ยังคงเหลือการเกณฑ์ในรูปของการเกณฑ์ทหารเพื่อสร้างกองทัพประจำในระบบของ “ไทยใหม่” (พระราชบัญญัติเกณฑ์ทหารครั้งแรก มี พ.ศ. 2448) แรงงานอิสระนี้เป็นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญของสังคมใหม่ 11. การขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนามากว่า 60 ปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่ารัฐไทยจะบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจนในสังคมชนบท แต่การพัฒนาที่รัฐไทยให้ความสำคัญกับการขยายตัวของเมืองและภาคอุตสาหกรรมได้ทำให้ปัญหาช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างภาคเมืองกับภาคชนบทกว้างขวางมากขึ้นเช่นกัน จนนำมาซึ่งการเผชิญหน้าและความขัดแย้งระหว่างรัฐ ทู่น กับคนชนบท โดยเห็นได้ชัดในช่วงก่อนต้นทศวรรษ 2540 ที่คนชนบทได้รวมกลุ่มกันเคลื่อนไหวประท้วงรัฐ ในประเด็นปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรอันเป็นผลกระทบจากยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐเป็นจำนวนมาก เช่น สม่าพันธ์ขวานขาวไร่แห่งประเทศไทย โครงการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎรผู้ยากไร้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม สมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน สมัชชาคนจน ฯลฯ

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ปี พ.ศ.	มติการเมือง มติสังคม มติเศรษฐกิจ
พ.ศ. 2475 – ปัจจุบัน (2564)	1. การวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ช่วงแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 - ก่อนปี พ.ศ. 2518 กลุ่มเจ้านายท้องถิ่นเดิม กลุ่มเจ้านายท้องถิ่นเดิมถูกลดทอนอำนาจลงจากการปฏิรูปการปกครองหัวเมือง ก็ปรับตัวเองเข้าสู่ระบบราชการแบบใหม่ โดยผ่านช่องทางทางการศึกษา คือ ส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ สำเร็จแล้วกลับมารับราชการ ซึ่งยังขาดแคลนผู้มีการศึกษาสูงอยู่มาก นอกจากนั้น ก็ผันเข้าสู่การเมืองโดยการสมัครเลือกตั้ง นักการเมืองเหล่านี้ล้วนเป็นลูกหลานของเจ้าเมืองหรือเจ้านายท้องถิ่นเดิม ที่ผันตัวเองเข้าสู่การเมืองโดยการเลือกตั้ง อีกช่องทางหนึ่งก็คือแต่งงานกับลูกหลานเชื้อสายเจ้าเมืองท้องถิ่น นอกจากนั้นชนชั้นนำในท้องถิ่นยังปรับตัวไปทางค้าขาย ขยายฐานเศรษฐกิจไปแต่งงานกับชาวจีน หรือเสริมฐานะทางสังคมด้วยการแต่งงานกับข้าราชการและเจ้านาย ทำให้มีโอกาสดีกว่าระดับล่างในการเข้าสู่การเมือง กลุ่มข้าราชการแบบใหม่ จากการปฏิรูประบบราชการมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ได้เกิดข้าราชการแบบใหม่ขึ้น ซึ่งได้รับการศึกษาดีมีความรู้ ก่อนเข้าสู่ระบบราชการ ทั้งข้าราชการเก่าและข้าราชการใหม่เข้าสู่การเมืองได้โดยการ

ปี พ.ศ.	มติการเมือง มติสังคม มติเศรษฐกิจ
	สมัครเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรที่ยังรับราชการก็มีบทบาทต่อนักการเมืองและต่อการเลือกตั้ง โดยมีอาจจะเลยได้ แต่ส่วนใหญ่เป็นฐานกำลังของฝ่ายอนุรักษ์นิยม กลุ่มพระสงฆ์อีสาน ก่อนระบบการศึกษาแบบโรงเรียนจะเข้ามามีบทบาทในชุมชนตำบลหมู่บ้านอีสานนั้น การศึกษาในวัดมีบทบาทสำคัญมาก วัดเป็นที่ตั้งสำนักเรียนของภิกษุและสามเณร และจัดการเรียนการสอนให้กับอนุชน ลูกหลานชาวบ้านด้วย ในอดีตเด็กวัดได้ดิบได้ดีกันหลายคน พระสงฆ์สามเณรเมื่อเรียนธรรม-บาลี จนเป็นมหาเปรียญ ลีกลออกมาเป็นปัญญาชน เป็นผู้นำชุมชน สามารถสมัครเป็นผู้แทนตำบล หรือไต่เต้าเข้าสู่การเมืองระดับชาติเป็นผู้แทนราษฎรได้ก็มีหลายคน ลูกหลานชวาวายากจน อาศัยบวชเรียนยกระดับความรู้และฐานะทางสังคมของตน มีมาตั้งแต่สมัยอดีตตราบาทปัจจุบัน ผู้บวชไม่สึกเอาดีทางพุทธศาสนา ได้รับตำแหน่งชั้นยศเป็นเจ้าคุณชั้นต่าง ๆ กระทั่งเป็นสมเด็จพระสังฆราชก็ยังมีพระสงฆ์อีสานไม่ได้เล่นการเมือง (เพราะมีข้อห้าม) แต่ก็มีบทบาทนำทั้งในด้านการศึกษาและด้านสังคม กระทั่งความคิดทางการเมืองที่ดี มีคุณธรรม และก็ประสพชะตากรรมไม่ต่างจากนักการเมืองชั้นแนวหน้าของอีสานแต่อย่างใด กลุ่มพ่อค่านักธุรกิจอีสาน พ่อค่านักธุรกิจอีสานส่วนใหญ่เป็นชาวจีนระยะแรกของระบบใหม่ยังไม่เข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรงมากนัก อาจเป็นเพียงผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลังผู้สมัครเลือกตั้งที่เป็นพรรคพวก และที่จะมีผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนส่วนชาวอีสานผู้เป็นพ่อค่านายอ้อย และมองเห็นคุณค่าของการศึกษา ส่งบุตรให้เรียนสูงถึงขั้นมหาวิทยาลัย จบมาเป็นครูบาอาจารย์สอนหนังสือหรือรับราชการ แล้วผันตัวเองเข้าสู่การเมืองก็มีพ่อค่านักธุรกิจจะมีบทบาททางการเมืองมากขึ้นตามลำดับ ตามการพัฒนาทุนนิยมในประเทศไทย กลุ่มราษฎร ราษฎรไทยเป็นฐานกำลังหลักของระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ เป้าหมายของคณะราษฎรที่จะปลุกปั่นขึ้นมา เพื่อแบกรับภารกิจในการสถาปนาประชาธิปไตยให้เป็นจริงขึ้นมาได้ แต่ในระยะแรกราษฎรไทยยังกระจัดกระจาย ยังไม่ได้รับการจัดตั้งเป็นกลุ่มก้อนที่เข้มแข็งยังไม่ได้รับการศึกษาในเรื่องประชาธิปไตยที่เป็นระบอบใหม่ การเข้าร่วมขบวนการประชาธิปไตยยังต้องรอเวลาสำหรับราษฎรในจังหวัดนครราชสีมา แม้จะผ่านประวัติศาสตร์อันขมขื่นมา ก็จะมีสำนึกในทางการเมืองเรื่องปกครองตนเอง แต่ส่วนใหญ่ก็มีฐานะยากจน การจะส่งบุตรหลานให้เรียนสูงกว่าระดับประถมศึกษาจึงเป็นเรื่องยาก จะเข้าสู่การเมืองได้ก็เพียงเป็นผู้แทนตำบล เพื่อจะไปเลือกผู้แทนราษฎรอีกทอดหนึ่งตามกติกาในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ซึ่งกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 ประเภท คือประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 อย่างละครึ่ง ประเภทที่ 1 เลือกทางอ้อมโดยผู้แทนตำบล ประเภทที่ 2 ทรงแต่งตั้งโดยองค์พระมหากษัตริย์ ในระยะแรกของการเลือกตั้งตามระบอบใหม่ยังไม่มีผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากชนชั้นชวาวายากคน ในระยะต่อ ๆ มา แม้จะมีลูกหลานชวาวายากได้เป็นผู้แทนราษฎรแต่ก็มีจำนวนน้อยเต็มที ทั้งนี้เนื่องจากระบบเลือกตั้งผู้แทนในประเทศไทยมิได้กำหนดสัดส่วน ส.ส. ตามจำนวนประชากรของแต่ละกลุ่มชน เช่น ชวาวายากคนหมู่มากก็ให้มี ส.ส. มาก ดังนี้ การเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามรัฐธรรมนูญในฉบับต่อ ๆ มา ก็ยังเป็นเพียงกติกาที่เอื้อให้กับคนที่ไม่ได้เปรียบในสังคม คือ คนมีทรัพย์สิน มีการศึกษาสูง ฐานะดี มีอำนาจเงินมากกว่าตัวแทนของคนยากคนจน หรือคนส่วนใหญ่มีโอกาสน้อยกว่า
	2. ผลกระทบการพัฒนาการเมืองที่ส่งผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา ช่วงที่สอง คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518-ก่อนปี พ.ศ. 2544 มีตระกูลนักการเมืองผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนขึ้นมาเป็นผู้แทนของชาวจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งด้วยความที่เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ ทำให้มีผู้แทนจำนวนมาก และผู้แทนในแต่ละพื้นที่ก็มีตระกูลที่แทบจะมีผลผูกขาดในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นส่วนประสมที่ลงตัวระหว่างชนชั้นข้าราชการ พ่อค้า นักธุรกิจ นายควม ทำให้ในช่วงนี้มีตระกูลนักการเมืองที่โดดเด่นหลายคน เช่น พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ อดีตนายกรัฐมนตรี นายสุชม เลาวัลย์ศิริ อดีต ส.ส. 9 สมัย นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ อดีตรองนายกรัฐมนตรี นายจำลอง ครุฑขุนทด อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พันตำรวจโท สมชาย เทพประเสริฐ อดีตรองหัวหน้าพรรคเพื่อไทย ว่าที่ร้อยตรีไพโรจน์ สุวรรณฉวี อดีตแกนนำกลุ่ม 16 ผู้ผลักดันให้ภรรยา คือ ร้อยตรีหญิงระนองรักษ์ สุวรรณฉวี เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช และรัฐบาล

ปี พ.ศ.	มิตินการเมือง มิตีสังคม มิติศรษฐกิจ
	ของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในการจัดตั้งของรัฐบาลซึ่งนำโดยพรรคประชาธิปัตย์ ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2551 ตระกูลการเมืองลำดับต่อมาที่มีความโดดเด่นในจังหวัดนครราชสีมา คือ ตระกูล สภาวสุ นำโดยนายอรรถปศักดิ์ สภาวสุ อดีตเลขาธิการนายกรัฐมนตรี อดีตรองนายกรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจในรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และรองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ลำดับต่อมา คือ ตระกูลรัตนเศรษฐ นำโดยนายวิรัช รัตนเศรษฐ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในสมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี และท้ายที่สุด คือ ตระกูลเชิดชัย เจ้าของอู่ตอร์ใหญ่ที่สุดของประเทศไทยและเอเชียอาคเนย์ กลุ่มทุนท้องถิ่นที่สนับสนุนให้พรรคชาติไทยได้จัดตั้งรัฐบาลนายสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ตระกูลเชิดชัยได้หลงเส้นการเมืองมากขึ้นเพราะมีส่วนเกี่ยวพันให้การค้ำจุนโรงเรียนอย่างถอนตัวไม่ขึ้น นอกจากจะเป็นฐานคะแนนให้พรรคชาติไทย พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชนและพรรคเพื่อไทย ยังหันมาสร้างกลุ่มการเมืองระดับท้องถิ่น (เทศบาลนครนครราชสีมา) ของตนเอง ในนาม “กลุ่มประสานมิตร” โดยชนะเลิศทั้งที่สองสนามอย่างขาดลอยสามารถเข้าไปเป็นฝ่ายบริหารทั้งสภาเทศบาลและสภาจังหวัดอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนของเมืองโคราช
	3. ผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา ในช่วงตั้งแต่ปี 2544-ปัจจุบัน (2564) การเมืองในช่วงนี้เป็นช่วงที่เกิดกระแสทักษิณฟีเวอร์ ความนิยมในตัว นายทักษิณ ชินวัตร และนโยบายพรรคไทยรักไทย ทำให้ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา เทศะแนนให้ผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยเป็นจำนวนมาก ทำให้พรรคอื่น ๆ เช่น พรรคชาติพัฒนา พรรคมหาชน สุนัขเสียที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรฯ ไปเป็นจำนวนมาก ในช่วงนี้ตระกูลการเมืองในจังหวัดนครราชสีมามีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลังวิกฤตต้มยำกุ้ง ได้เปิดช่องทางให้นายทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย สามารถยึดครองอำนาจทางการเมืองได้สำเร็จพร้อมกันนั้น ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านส่วนใหญ่ในชนบทด้วยเช่นกัน เพราะการกระจายอำนาจทางการเมืองจากการปกครองส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น ได้ทำให้ผู้คนเหล่านี้มีความผูกพันกับการเมืองแบบเลือกตั้ง และได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริงจากนโยบาย “ประชานิยม” ดังนั้นมวลชนกลุ่มนี้จึงเป็นผู้สนับสนุนพรรคการเมืองของนายทักษิณ ชินวัตร อย่างเหนียวแน่น และก่อตัวเป็นขบวนการมวลชนที่มีลักษณะก้าวหน้า (Progressive social movement) โดยมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น และต้องการจัดโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เป็นธรรมสำหรับพวกเขา ซึ่งในเวลาต่อมาได้พัฒนาเป็น “มวลชนเสื้อแดง” คนกลุ่มนี้คือคนกลุ่มใหม่ ซึ่งถูกจัดฐานะว่าเป็น “ชนชั้นกลางระดับล่าง” ที่เติบโตขึ้นมาหลังยุค ปี พ.ศ.2540 และได้เริ่มเข้ามามีส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศไทย ซึ่งตลอดช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมา เคยตกอยู่ในมือของคนอีกกลุ่มหนึ่ง ที่มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางและชนชั้นนำในเมือง ซึ่งเติบโตมาพร้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ที่ดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่าง ๆ คนกลุ่มหลังนี้ คือ ผู้ที่ไม่พึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในทิศทางดังกล่าว และต้องการหวนย้อนคืนสู่ช่วงเวลาพวกเขาเคยได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมือง เฉกเช่นที่เคยเป็นมา ในระยะเวลาต่อมา พวกเขาได้รวมตัวเป็นกลุ่มมวลชนผู้ต่อต้านนายทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย (รวมถึงพรรคพลังประชาชนและพรรคเพื่อไทย ในเวลาต่อมา) โดยมีลักษณะเป็นขบวนการอนุรักษ์นิยมใหม่ (Neoconservative social movement) ในรูปแบบของ “มวลชนเสื้อเหลือง” (รวมถึงกรณีของมวลชนเสื้อหลากสี ที่เกิดขึ้นหลังจากนั้น ในปี 2553) ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ซึ่งได้รับอิทธิพลสำคัญจากลัทธิเสรีนิยมใหม่ ได้ก่อให้เกิดกลุ่มพลังทางสังคมกลุ่มใหญ่ที่สุด จำนวน 2 กลุ่มด้วยกัน ภายในรัฐเสรีนิยมใหม่ของไทย คือ กลุ่มมวลชนเสื้อแดงและมวลชนเสื้อเหลือง โดยกลุ่มแรกกลายเป็นมวลชนประชาธิปไตย และกลุ่มหลังเป็นมวลชนปฏิปักษ์ประชาธิปไตยที่ต่างก็มีพลังมากพอ ๆ กัน นอกจากนี้แล้วยังมีมุมมองของ Harvey (2007) ซึ่งเป็นนักวิชาการชาวต่างประเทศที่มองความขัดแย้งทางการเมืองของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2550 ซึ่งตามมุมมองของ Harvey ดังกล่าว ผู้วิจัยมองว่ายังสามารถใช้

ปี พ.ศ.	มติการเมือง มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ
	อธิบายความสัมพันธ์ของผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองในจังหวัดนครราชสีมาได้จนถึงปัจจุบัน (2564) โดยมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้ ประการแรก Harvey (2007) มองว่า ลัทธิเสรีนิยมใหม่นั้นมีความสัมพันธ์กับการรื้อฟื้นหรือการสร้างอำนาจขึ้นมาใหม่ให้กับชนชั้นนำทางเศรษฐกิจและชนชั้นสูง (Harvey, 2007, p. 19) ในแง่ที่ว่ามีความสอดคล้องกับขบวนการที่ต้องการรื้อฟื้นอำนาจทั้งในทางการเมืองและเศรษฐกิจให้กับชนชั้นนำกลุ่มเดิมซึ่งเคยเป็นผู้ผูกขาดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองก่อนยุคทักษิณ ประการที่สอง Harvey (2007) มองว่า โวหารแบบเสรีนิยมใหม่ จะให้ความสำคัญกับเรื่องอิสรภาพของปัจเจกบุคคล เป็นสำคัญ โดยแยกออกจากเรื่องความยุติธรรมทางสังคมเพราะในลัทธิเสรี นิยมใหม่เป้าหมายของอิสรภาพแบบปัจเจกบุคคล มีความแตกต่างจากเรื่องความยุติธรรมทางสังคม แม้ว่าในอดีตทั้งสองแนวคิดดังกล่าวจะเคยไปด้วยกันได้ในช่วงทศวรรษที่ 1970 เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิวัติทางสังคม ซึ่งจะกลายเป็นภัยคุกคามต่ออำนาจของชนชั้นนำทุน (Harvey, 2007, pp. 41-42) ดังนั้น Harvey จึงมองว่า รัฐแบบเสรีนิยมใหม่ขึ้นช่ออย่างมากกับเรื่องสิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคล หลักนิติธรรม (rule of law) และสถาบันต่าง ๆ ที่ทำให้ตลาดและการค้าเสรีทำงานได้อย่างอิสระ (Harvey, 2007, p. 64) ซึ่งประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับขบวนการมวลชนเสื้อเหลืองที่บูชาเสรีภาพเป็นชีวิตจิตใจ พวกเขาจึงต้องการเน้นเรื่องกระบวนการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของนักการเมืองผู้เข้ามาครองอำนาจรัฐด้วยความไม่ไว้วางใจ และมองว่านักการเมืองเป็นพวกขี้โกง ซื่อคะแนนเสียงคนชนบทที่ยากจน โลกและโง่เขลา ทำให้สามารถเข้ามาสู่ตำแหน่งทางการเมืองได้ ประการที่สาม Harvey (2007) มองว่า โดยพื้นฐานแล้ว ลัทธิเสรีนิยมใหม่ ไม่ไว้วางใจประชาธิปไตยในความหมายของการปกครองโดยเสียงของคนส่วนใหญ่ เพราะมองว่าการปกครองลักษณะดังกล่าวมีความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดการคุกคามต่อสิทธิของปัจเจกบุคคล และเสรีภาพต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นประชาธิปไตยแบบที่ถูกมองว่า ลัทธิเสรีนิยมใหม่สามารถรับได้ ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐนั้น ๆ ต้องมีชนชั้นกลางที่เข้มแข็งเพื่อค้ำประกันว่าจะทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง รัฐแบบเสรีนิยมใหม่จึงมีแนวโน้มที่จะขึ้นช่อการปกครองโดยคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชนชั้นนำในรัฐนั้น ๆ และจะขึ้นช่อมากที่สุดถ้าอำนาจในการปกครองรัฐเสรีนิยมใหม่นั้น ๆ ตกอยู่ในมือของฝ่ายบริหาร มากกว่าการตัดสินใจในแบบประชาธิปไตย หรือการตัดสินใจโดยรัฐสภา (Harvey, 2007, p. 66) ประการที่สี่ Harvey (2007) มองว่า “ชาตินิยม” ถือเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐเสรีนิยมใหม่เช่นกัน ในกรณีรัฐเสรีนิยมใหม่เผชิญปัญหาความยากลำบากในตลาดโลก จึงต้องมีการปลุกระดมความรู้สึกแบบชาตินิยมขึ้นมาเพื่อความอยู่รอดของรัฐ (Harvey, 2007, p. 85) ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวทางการเคลื่อนไหวของขบวนการเสื้อเหลืองเช่นกัน เพียงแต่กรณีของไทยนั้นตกอยู่ภายใต้วาทกรรม “ราชาชาตินิยม” ซึ่งไม่ใช่ความคิดที่ว่า “ชาติ” คือประชาชนที่เท่าเทียมกันเพราะความคิดดังกล่าวถือเป็นอันตรายต่อลัทธิเสรีนิยมใหม่ ที่ต้องการให้อำนาจกระจุกตัวอยู่กับชนชั้นนำ ซึ่งเป็นคนกลุ่มเล็ก ๆ ในสังคม แต่ชาตินิยมในลักษณะดังกล่าวตามความคิดของกลุ่มคนเสื้อเหลือง “ชาติ” ถูกผูกโยงกับ “พระมหากษัตริย์” ซึ่งเป็นศูนย์กลางอำนาจและศูนย์รวมจิตใจของชาติไทย ดังปรากฏวาทกรรมต่าง ๆ ในหมู่คนเสื้อเหลือง ตัวอย่างเช่น “พ่อหลวงของชาติ” “เรารักในหลวง” “แผ่นดินของพ่อ” ฯลฯ และถ้าหากคนกลุ่มใดที่ถูกกลุ่มคนเสื้อเหลืองมองว่ามีพฤติกรรมคุกคามต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือผิดแผกแปลกไปจากพวกตน แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่กระทำไปตามสิทธิที่มีกฎหมายรองรับหรือสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยสากล จะถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ไม่รักชาติ และอาจถูกประณามขับไล่ออกไปจากประเทศด้วยวาทกรรม ดังเช่น “ถ้าไม่รักพ่อ ก็ออกจากบ้านพ่อไป” เป็นต้น
	4. สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ตึงลง ด้วยการเห็นภาพความขัดแย้งของคนในสังคมมาโดยตลอด อาทิ ความขัดแย้งของคนเสื้อเหลือง เสื้อแดง หรือการที่ตนใช้สิทธิใช้เสียงทางการเมืองในการเลือกตั้ง แต่พรรคที่ตนเลือกกลับถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคอย่างไม่เป็นธรรม หรือเพื่อนร่วมวัยที่ออกมาเรียกร้องประชาธิปไตยถูกดำเนินคดีที่เกินกว่าเหตุ และสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เหลื่อมล้ำสูง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ข้อมูล ข่าวสารที่แพร่กระจายเพียงเสี้ยววินาที ทำให้ภาพของสังคมที่ไม่ถูกฉายใน

ปี พ.ศ.	มิตินการเมือง มิตินสังคม มิตินเศรษฐกิจ
	ยุคก่อน ๆ ปรากฏในยุคสมัยปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การเติบโตของเด็กรุ่นใหม่แตกต่างไปจากคนรุ่นก่อน ที่ไม่อาจนั่งเฉยหรือไม่ต้องคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อตัวพวกเขาเองโดยตรงได้ และเช่นเดียวกัน คนรุ่นสงครามเย็นจึงมองคนรุ่นใหม่เป็นเพียง “ผู้อ่อนประสบการณ์และความรู้” โดยมองว่าตัวเองมีความรู้และประสบการณ์ที่มากกว่า เพราะประสบความสำเร็จมาก่อนพวกเขา จึงแทบไม่เห็นความสำคัญของคนที่ยาวย่อยกว่า และมองว่าการที่เด็กลุกขึ้นมาเรียกร้องเป็นการทำทนายและมีพฤติกรรมก้าวร้าว เพราะไม่เชื่อฟังคนรุ่นก่อนสอน

3. วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 3 แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ปี พ.ศ.	มิตินการเมือง มิตินสังคม มิตินเศรษฐกิจ
พ.ศ. 2475 – ปัจจุบัน (2564)	1. ความขัดแย้ง (Conflict) เป็นปรากฏการณ์หนึ่งในสังคมที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพราะตราบดีที่มนุษย์เรายังอยู่ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ที่ผ่านมาการชุมนุมเรียกร้องในประเทศไทยจะเกี่ยวข้องอยู่ 5 เรื่องใหญ่ ๆ คือ ปัญหาที่ดินทำกินปัญหาอันเกิดจากการก่อสร้างโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหานี้สิน ปัญหาเขื่อนหรือโรงไฟฟ้า และการบริหารราชการหรือการดำเนินนโยบายของรัฐบาล เพราะว่าเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวและเป็นเรื่องปากท้องหรือเรื่องของสิทธิที่ประชาชนควรจะได้รับ จนอาจกล่าวได้ว่าอย่างสรุปว่า “ความขัดแย้งกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตมนุษย์ในยุคศตวรรษที่ 21” ที่มาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์และแนวคิดจากปกครองแบบประชาธิปไตย ในประวัติศาสตร์การเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของไทยมีความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นหลายครั้ง ลักษณะของความขัดแย้งและแนวทางในการแก้ปัญหาความขัดแย้งก็มีหลายรูปแบบ ในอดีตความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกลุ่มชนชั้นนำทางอำนาจ จากนั้นพัฒนามาสู่ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประชาชนกับกลุ่มผู้ปกครองที่เป็นทหาร และความขัดแย้งในยุคปัจจุบันเป็นความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประชาชนกับกลุ่มผู้ปกครองที่เป็นนายทุนนักการเมือง ถ้าการตัดสินใจแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย ขาดเป้าหมายที่เป็นผลประโยชน์ชาติร่วมกันอย่างแท้จริงแล้ว ทุกอย่างจะพบทางตัน แต่อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาในสังคมไทยที่ผ่านมาที่ว่าจะคลี่คลายลงไป เพราะจะเห็นว่า กลุ่มประชาชนที่เป็นชนชั้นกลาง ได้รวมพลังผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต ออกมาแสดงจุดยืนและมีอีกหลายกลุ่ม ได้ออกมาเสนอทางออก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชาวไทยได้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นมาระดับหนึ่ง เพราะประชาชนสามารถรวมตัวกัน เพื่อตอบโต้ การใช้ความรุนแรง หรือมีการเรียกร้องให้ธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลัก คือ ชาติศาสนา และพระมหากษัตริย์” ทั้งนี้ สถานการณ์ความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมาจะกลายเป็น “ครู” ที่เก็บไว้สอนเยาวชนรุ่นหลังให้ศึกษา เรียนรู้ เพื่อมิให้ “กงล้อแห่งประวัติศาสตร์ความแตกแยกในสังคมไทย ได้เกิดขึ้นอีก” 2. คำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะสังคม วัฒนธรรม และรัฐไทยกับการรวมกลุ่มและการเคลื่อนไหวทางสังคมหลัง พ.ศ. 2549 กลับมาจากนักวิชาการในสายนิติศาสตร์ นักสังคมวิทยามานุษยวิทยาที่ศึกษาสังคม “ชนบท” และนักรัฐศาสตร์ที่ไม่ได้เป็นนักเคลื่อนไหวทางการเมืองในสายภาคประชาชน รวมถึงปัญญาชนที่เติบโตภายใต้ปีกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย สะท้อนเป็นอย่างดีว่าองค์ความรู้กระแสหลักของ “การเมืองภาคประชาชน” ที่ถูกผลิตและผลิตซ้ำโดยปัญญาชนภาคประชาชนใน 2 ทศวรรษก่อนหน้า พ.ศ. 2549 นั้น แทบจะอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถอธิบายการรวมกลุ่มและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมซึ่งมุ่งที่จะเป็นทฤษฎีองค์การ ที่พอใจจะทำหน้าที่แค่การประเมินและเสนอแนะในระดับการต่อสู้ในระดับ “ยุทธวิธี” ของแต่ละขบวนการอย่างแยกส่วนมากกว่าที่จะสามารถประเมินและเสนอแนะในระดับ “ภาคประชาชน” อยู่ในสถานะไม่ชัดเจนว่าจะทำแนวร่วมหรือสร้างพันธมิตรในการต่อสู้กับคนกลุ่มใด เพราะที่ผ่านมามีการกำหนดตัวตนและการกำหนดมิตรศัตรูของขบวนการขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์ในระดับการจัดองค์กรและ

ยุทธวิธีมากกว่าจะขึ้นกับการวิเคราะห์โครงสร้างเศรษฐกิจสังคมและดุลกำลังทางชนชั้น การกลับมาของรัฐ อำนาจรัฐดั้งเดิม กองทัพ ทูต และชนชั้นล่าง ที่มากไปกว่าแค่เรื่อง รัฐ-ทุน นักการเมือง ระบบการเมืองในรัฐสภา และชุมชน/ชาวบ้าน ซึ่งล้วนแล้วแต่จัดประเภทไม่ได้และคลุมเครือภายใต้กรอบการวิเคราะห์แบบ “ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม” ซึ่งเป็นกระแสหลักของการเมือง “ภาคประชาชน” ที่ไม่เอาอำนาจรัฐ รวมถึงการไม่มีตัวแบบประชาธิปไตยที่หมายถึง การจัดการอำนาจรัฐที่ชัดเจน และการไม่มีคำตอบให้กับกระแสการปฏิวัติสังคมที่กำลังก่อตัวขึ้นอย่างเข้มข้นในรอบหลายปีที่ผ่านมา ข้อจำกัดเหล่านี้ส่งผลให้การเมืองของภาคประชาชนและปัญญาชนภาคประชาชนเหล่านี้เริ่มถูกวิจารณ์และถอยห่างมากขึ้นจากกลุ่มที่คัดค้านและผู้สนับสนุนขบวนการประชาธิปไตย ซึ่งเป็นนิกกิจกรรมที่เติบโตขึ้นในอีกรุ่นหนึ่งได้ จนเป็นที่มาของการเกิดขบวนการภาคประชาสังคมอีกกลุ่มคือ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)

3. การที่จะนำพาประเทศไทยฝ่ากระแสโลกาภิวัตน์ โดยมีระบบการเมืองการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ระบบเศรษฐกิจที่ผสมผสานความเป็นเลิศเพื่อต่อสู้ในการค้าระหว่างประเทศ และการสร้างภูมิทัศน์ทางเกษตรกรรมในกรอบทฤษฎีใหม่ โดยทั้งสองส่วนนั้นคำนึงถึงเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง รัชกาลที่ 9 ขณะเดียวกันจะต้องปรับเปลี่ยนสังคมโดยมุ่งเน้นระบบการศึกษาและวัฒนธรรมเพื่อให้เป็นสังคมที่มีประชาชนที่มีคุณภาพ สามารถจะปรับตัวเข้ากับโลกยุคใหม่ และสามารถนำประเทศไทยก้าวไปเป็นสังคมโลกอย่างสง่างาม และมีศักดิ์ศรีของชาติเอกราชที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน ถ้าการตัดสินใจแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย ชาติเป้าหมายที่เป็นผลประโยชน์ชาติร่วมกันอย่างแท้จริงแล้ว ทุกอย่างจะพบทางตัน แต่อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาในสังคมไทยที่ผ่านมาทำให้ว่าจะคลี่คลายลงไป เพราะจะเห็นว่า กลุ่มประชาชนที่เป็นชนชั้นกลาง ได้รวมพลังผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต ออกมาแสดงจุดยืนและมีอีกหลายกลุ่ม ได้ออกมาเสนอทางออก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชาวไทยได้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นมาระดับหนึ่ง เพราะประชาชนสามารถรวมตัวกัน เพื่อตอบโต้ การใช้ความรุนแรง หรือ มีการเรียกร้องให้ธำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์” ทำให้คู่ขัดแย้งหลัก ต้องทบทวนวิธีการต่อสู้ เรียกร้องใหม่หลายครั้ง และจากการติดตามและวิเคราะห์ สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองไทยมาตลอด จึงได้เสนอทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย ดังนี้

3.1 ในภาวะการณ์แก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน เสนอให้มีการ “เจรจาตามแนวทางสานเสวนา” มิใช่การเจรจาทอรอง เพื่อกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการยุบสภา แม้ว่าการยุบสภาจะมีใช้การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ตรงกับสาเหตุที่แท้จริง แต่เป็นการแก้ไขในภาวะวิกฤติ ซึ่งอาจจะคิดว่าไปสนับสนุนข้อเสนอลูกขัดแย้งหลักก็จริง แต่การคืนอำนาจให้ประชาชน เป็นคนตัดสินใจ (เพราะคนส่วนใหญ่ทั้งประเทศเป็นเจ้าของสิทธินี้ มิใช่เฉพาะกลุ่มที่ประท้วงเรียกร้อง) พวกเขาจะได้ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือว่าเป็นการยอมรับกฎ กติกาตามรัฐธรรมนูญร่วมกัน

3.2 ควรจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติ (เฉพาะกิจ) เพื่อรักษาการ ช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ เพื่อลดความ “ไม่ไว้วางใจ” ของฝ่ายที่ขัดแย้งกันลงไป และองค์กรกลาง เช่น กกต. ต้องจริงจัง ต่อการจัดเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม และถึงแม้ว่าบางฝ่ายอาจจะโต้แย้งว่า “มีการซื้อเสียง” ด้วยอำนาจเงินเข้ามาอีกได้ ซึ่งต้องยอมรับว่า “การซื้อเสียงมีจริง” แต่จากการออกมาแสดงพลังของคนกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นคนจากชุมชนเมืองและนิสิต นักศึกษา นักวิชาการ รวมทั้งการเสนอ สื่อ ที่สร้างความเป็นกลาง มีการตรวจสอบ การทุจริต เข้มแข็งมากขึ้น เชื่อว่า “อำนาจเงินจะเบาบางลง” และจากบทเรียนการสูญเสียของชาติ คราวนี้ จะทำให้คนอีกจำนวนมากเกิดการพิจารณาพิเคราะห์สหภาพนักการเมือง พิถีพิถันมากขึ้น

3.3 เสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ คือ “ความสัมพันธ์ปัจจัยแห่งความขัดแย้งทางการเมืองไทย ในมิติของพลังชุมชนจากชนบท ต่อการขับเคลื่อนเพื่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองไทย” เพราะจากบทเรียนของความขัดแย้งและการก่อความรุนแรงในสังคมที่ผ่านมา ทำให้เราได้เห็นถึงความขัดแย้งทางการเมืองไทยในระดับชาติมักเกี่ยวข้องกับพลังการระดมคนของผู้นำชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเสนอให้มีการศึกษาเป็น

“ทีม” จากนักวิชาการหลาย ๆ สาขามาบูรณาการ เพราะ“การยึดมั่นในวิธีการเก่าๆ ที่ที่ปัจจัยต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ย่อมทำให้ย่ำอยู่กับที่ และพบจุดจบในที่สุด”

3.4 ควรมีการถอดบทเรียน กระบวนการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อการเรียนรู้ และหาทางป้องกันความขัดแย้งในอนาคต

3.5 การปฏิรูประบบสื่อสารมวลชน และจริงจังจัดระเบียบสื่อให้มีจริยธรรมที่ดีและมีความเป็นกลางอย่างแท้จริง

3.6 การปฏิรูปการเมืองไปพร้อม ๆ กับการปฏิรูประบบราชการเป็นวาระแห่งชาติ

3.7 การใช้บทบาทของผู้นำชุมชนในระดับท้องถิ่น ในการสร้างความสมานฉันท์ตั้งแต่ระดับชุมชน และเป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ทศคติ ค่านิยม และความเข้าใจที่ถูกต้องของแนวทาง “สันติวิธี” ซึ่งสามารถปฏิบัติได้จริง โดยความร่วมมือกับกระทรวงยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมชุมชน และผ่านทางกรมการปกครอง ในการเจรจาไกล่เกลี่ยในระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ทั้งนี้ เพื่อสร้างการเรียนรู้ถึง “บทเรียนความเสียหายจากการประท้วงและการใช้ความรุนแรงจากอดีตที่ผ่านมา” ทั้งนี้ สถานการณ์ความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมานี้จะกลายเป็น “ครู” ที่เก็บไว้สอนเยาวชนรุ่นหลังให้ศึกษาเรียนรู้เพื่อมิให้ “กงล้อแห่งประวัติศาสตร์ความแตกแยกในสังคมไทยได้เกิดขึ้นอีก”

อภิปรายผล

1. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา การปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แม้จะมีบางช่วงที่เผด็จการเข้ามามีอำนาจ และเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 ใช้วิธีการเลือกผู้แทนตำบลก่อน แล้วจึงมาเลือกผู้แทนราษฎร จังหวัดนครราชสีมา มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้จำนวน 1 คน จนถึงการเลือกตั้งครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2480 จึงเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยให้ราษฎรเป็นคนเลือกเอง มีการแบ่งเขตการเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ปัจจุบัน (พ.ศ. 2564) จังหวัดนครราชสีมาแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 14 เขต และมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 14 คน ตามการแบ่งเขตเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 การจัดการปกครองส่วนภูมิภาค ที่เปลี่ยนจากมณฑลเทศาภิบาล มาเป็นจังหวัด ทำให้ผู้บริหาร มีโอกาสดูแลทุกข์สุข ของประชาชนได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น ประกอบกับการที่ประชาชนในท้องถิ่น มีโอกาสในการปกครองตนเองให้ดียิ่งขึ้นและมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากนครราชสีมา ได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี สืบเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองดังกล่าว ได้มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจเกิดขึ้นต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาตามอย่างมากมาย กล่าวคือ สังคมไทยในอดีตจะประกอบด้วยคนกลุ่มใหญ่สองชนชั้น คือ เจ้า-ขุนนาง ชนชั้นหนึ่ง และไพร่-ทาส อีกชนชั้นหนึ่ง ฐานของสังคมอยู่ที่ไพร่เป็นส่วนใหญ่ ที่เป็นทั้งแรงงานเกณฑ์ ผู้เสียภาษีอากรและผู้สร้างผลผลิตส่งให้เจ้าและขุนนางในรูปของส่วย ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ระบบไพร่ได้เสื่อมโทรมลงมากแล้ว และเมื่อมีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก จึงยังทำให้มีความต้องการแรงงานสูง แรงงานอิสระที่มีใช้ในรูปของไพร่กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตทางการเกษตร เป็นผลให้มีการเลิกทาอย่างเป็นทางการ (เริ่มเลิก ใน พ.ศ. 2411 และเลิกหมดเมื่อ พ.ศ. 2448) แต่ที่สำคัญยิ่งกว่าแรงงานทาส คือ แรงงานไพร่ที่ได้สลายตัวไปโดยปริยาย ยังคงเหลือการเกณฑ์ในรูปของการเกณฑ์ทหารเพื่อสร้าง

กองทัพประจำในระบบของ “ไทยใหม่” (พระราชบัญญัติเกณฑ์ทหารครั้งแรก มี พ.ศ. 2448) แรงงานอิสระนี้เป็นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญของสังคมใหม่ (ควบคู่ไปกับการประกอบการค้าของคนจีนในไทย) กล่าวโดยย่อ สังคมไทยเปลี่ยนจากการมี เจ้า-ขุนนาง-ไพร่-ทาส กลายเป็น เจ้า-ข้าราชการ-ราษฎร และมีสิ่งที่เรียกว่า “ชนชั้นกลาง” แทรกอยู่ตรงกลาง และชนชั้นกลางนี้น่าจะเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกในแง่สิทธิของตนในความหมายของการเป็น “ราษฎร”

นับจากนี้ไปจึงพบว่าผู้มีอำนาจมีบทบาททางการเมือง ในนครราชสีมาจะไม่ใช่มุขที่มีพื้นฐานสืบตระกูลในท้องถิ่น หรือกลุ่มขุนนางที่สะสมอำนาจกันมานานตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่เป็นข้าราชการหรือพ่อค้าที่สะสมความมั่งคั่งในช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมา การขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนา 60 ปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่ารัฐไทยจะบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจนในสังคมชนบท แต่การพัฒนาที่รัฐไทยให้ความสำคัญกับการขยายตัวของเมืองและภาคอุตสาหกรรมได้ทำให้ปัญหาช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างภาคเมืองกับภาคชนบทถ่างกว้างมากขึ้นเช่นกัน จนนำมาซึ่งการเผชิญหน้าและความขัดแย้งระหว่างรัฐ ทน กับคนชนบท โดยเห็นได้ชัดในช่วงก่อนต้นทศวรรษ 2540 ที่คนชนบทได้รวมกลุ่มกันเคลื่อนไหวประท้วงรัฐ ในประเด็นปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรอันเป็นผลกระทบจากยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐเป็นจำนวนมาก เช่น สมาพันธ์ชาวนาชาวไร่แห่งประเทศไทย โครงการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎรผู้ยากไร้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม สมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน สมัชชาคนจน ฯลฯ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Huntington and Dominguez (1963, pp. 12-24) พบว่า การพัฒนาการเมือง เป็นการทำให้การเมืองทันสมัยจึงเป็นผลประการหนึ่งจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่กว้างขวางครอบคลุมไปทั้งสังคม เช่น การทำให้เป็นสังคมอุตสาหกรรม การขยายตัวของเมืองมากขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจ และการระดมสรรพกำลังทางสังคม เป็นต้น กระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยนี้จะก่อให้เกิดผลกระทบทางการเมืองอย่างมากมาย เช่น อาจนำไปสู่ความวุ่นวายทางการเมือง ทำให้เกิดสภาพไร้เสถียรภาพทางการเมือง มีการปฏิวัติรัฐประหาร ซึ่งปรากฏการณ์ทางการเมืองเหล่านี้ถือเป็นเรื่องสำคัญในการศึกษาการพัฒนาการเมือง การพัฒนาการเมือง เป็นกระบวนการที่จะนำสังคมไปสู่เป้าหมายใด ๆ ของระบบการเมือง ซึ่งอาจจะมีหลายเป้าหมายและขัดแย้งซึ่งกันและกันได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญย์ ชโลธรรังษี (2564, น. บทคัดย่อ) พบว่า ความสนใจทางการเมืองของปัญญาชนอีสาน มีตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เห็นได้จากการแสดงออกของกลุ่มข้าราชการท้องถิ่น พระสงฆ์ และราษฎรทั่วไป ซึ่งมีทั้งในเชิงสนับสนุนและต่อต้านต่อรัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์ผ่านทางข้อเขียน การเทศนา และการกบฏ ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ความสนใจนั้นก็ยิ่งเด่นชัดขึ้น ปัญญาชนอีสานตอบสนองต่อระบอบประชาธิปไตยใน 2 แนวทาง คือ 1. การสนับสนุนระบอบประชาธิปไตย ด้วยการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบใหม่และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองระบอบรัฐธรรมนูญผ่านการเลือกตั้ง 2. การต่อต้านระบอบประชาธิปไตย ในกรณีกบฏบวรเดชและกบฏผู้มิบุญ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ปัญญาชนอีสานได้เข้าไปมีส่วนร่วมในขบวนการเสรีไทยต่อต้านรัฐบาล หลังจากนั้นปัญญาชนเหล่านี้ได้มีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งพรรคการเมืองทั้งใน แนวทางอนุรักษนิยมและสังคมนิยมเพื่อเคลื่อนไหวในระบบรัฐสภา และมีบทบาทเด่นชัดในการแสดงความคิดเห็นและเคลื่อนไหวจนกระทั่งระบบรัฐสภา ปัญญาชนกลุ่มต่อต้านรัฐบาลและมีแนวคิดสังคมนิยมหลายคนถูกปราบปรามเป็นผลให้ต้องหลบหนีภัยทางการเมือง

2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลังวิกฤตต้มยำกุ้ง ได้เปิดช่องทางให้นายทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย สามารถยึดครองอำนาจทางการเมืองได้สำเร็จพร้อมกันนั้น ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านส่วนใหญ่ในชนบทด้วยเช่นกัน เพราะการกระจายอำนาจทางการเมืองจากการปกครองส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น ได้ทำให้ผู้คนเหล่านี้มีความผูกพันกับการเมืองแบบเลือกตั้ง และได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริงจากนโยบาย “ประชานิยม” ดังนั้นมวลชนกลุ่มนี้จึงเป็นผู้สนับสนุนพรรคการเมืองของนายทักษิณ ชินวัตร อย่างเหนียวแน่น และก่อตัวเป็นขบวนการมวลชนที่มีลักษณะก้าวหน้า (Progressive social movement) โดยมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น และต้องการจัดโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เป็นธรรมสำหรับพวกเขา ซึ่งในเวลาต่อมาได้พัฒนาเป็น “มวลชนเสื้อแดง” คนกลุ่มนี้คือคนกลุ่มใหม่ ซึ่งถูกจัดฐานะว่าเป็น “ชนชั้นกลางระดับล่าง” ที่เติบโตขึ้นมาหลังยุค ปีพ.ศ. 2540 และได้เริ่มเข้ามามีส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศไทย ซึ่งตลอดช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมา เคยตกอยู่ในมือของคนอีกกลุ่มหนึ่ง ที่มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางและชนชั้นนำในเมือง ซึ่งเติบโตมาพร้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ที่ดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่าง ๆ คนกลุ่มหลังนี้ คือ ผู้ที่ไม่พึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในทิศทางดังกล่าว และต้องการหวนย้อนคืนสู่ช่วงเวลาที่ผ่านมาที่เคยได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมือง เดกเช่นที่เคยเป็นมา ในระยะเวลาต่อมา พวกเขาได้รวมตัวเป็นกลุ่มมวลชนผู้ต่อต้านนายทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย (รวมถึงพรรคพลังประชาชนและพรรคเพื่อไทย ในเวลาต่อมา) โดยมีลักษณะเป็นขบวนการอนุรักษนิยมใหม่ (Neoconservative social movement) ในรูปแบบของ “มวลชนเสื้อเหลือง” (รวมถึงกรณีของมวลชนเสื้อหลากสี ที่เกิดขึ้นหลังจากนั้น ในปี 2553) เศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ซึ่งได้รับอิทธิพลสำคัญจากลัทธิเสรีนิยมใหม่ ได้ก่อให้เกิดกลุ่มพลังทางสังคมกลุ่มใหญ่ที่สุด จำนวน 2 กลุ่มด้วยกัน ภายในรัฐเสรีนิยมใหม่ของไทย คือ กลุ่มมวลชนเสื้อแดงและมวลชนเสื้อเหลือง โดยกลุ่มแรกกลายเป็นมวลชนประชาธิปไตย และกลุ่มหลังเป็นมวลชนปฏิปักษ์ประชาธิปไตยที่ต่างก็มีพลังมากพอ ๆ กัน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ลดลง ด้วยการเห็นภาพความขัดแย้งของคนในสังคมมาโดยตลอด อาทิ ความขัดแย้งของคนเสื้อเหลือง เสื้อแดง หรือการที่ตนใช้สิทธิใช้เสียงทางการเมืองในการเลือกตั้ง แต่พรรคที่ตนเลือกกลับถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคอย่างไม่เป็นธรรม หรือเพื่อนร่วมวัยที่ออกมาเรียกร้องประชาธิปไตยถูกดำเนินคดีที่เกินกว่าเหตุ และสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เลื่อมล้ำสูง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ข้อมูล ข่าวสารที่แพร่กระจายเพียงเสี้ยวนาที่ ทำให้ภาพของสังคมที่ไม่ถูกฉายในยุคก่อน ๆ ปรากฏในยุคสมัยปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การเติบโตของเด็กรุ่นใหม่แตกต่างไปจากคนรุ่นก่อนที่ไม่อาจนิ่งเฉยหรือไม่ตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อตัวพวกเขาเองโดยตรงได้ และเช่นเดียวกันคนรุ่นสงครามเย็นจึงมองคนรุ่นใหม่เป็นเพียง “ผู้อ่อนประสพการณ์และความรู้” โดยมองว่าตัวเองมีความรู้และประสบการณ์ที่มากกว่า เพราะประสบความสำเร็จมาก่อนพวกเขา จึงแทบไม่เห็นความสำคัญของคนที่ยาวน้อยกว่าและมองว่าการที่เด็กลุกขึ้นมาเรียกร้อง เป็นการท้าทาย และมีพฤติกรรมก้าวร้าว เพราะไม่เชื่อฟังสิ่งที่คนรุ่นก่อนสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Harvey (2007) ซึ่งเป็นนักวิชาการชาวต่างประเทศที่มองความขัดแย้งทางการเมืองของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2550 ซึ่งผู้วิจัยมองว่าตามมุมมองของ Harvey สามารถอธิบายผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาได้ ดังนี้

ประการแรก Harvey มองว่า ลัทธิเสรีนิยมใหม่นั้นมีความสัมพันธ์กับการรื้อฟื้นหรือการสร้างอำนาจขึ้นมาใหม่ให้กับชนชั้นนำทางเศรษฐกิจและชนชั้นสูง (Harvey, 2007, p. 19) ในแง่นี้ถือว่ามีความสอดคล้องกับขบวนการมวลชนเสื้อเหลืองที่ต้องการรื้อฟื้นอำนาจทั้งในทางการเมืองและเศรษฐกิจให้กับชนชั้นนำกลุ่มเดิมซึ่งเคยเป็นผู้ผูกขาดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองก่อนยุคทักษิณ

ประการที่สอง Harvey มองว่า โวหารแบบเสรีนิยมใหม่ จะให้ความสำคัญกับเรื่องอิสรภาพของปัจเจกเป็นสำคัญ โดยแยกออกจากเรื่องความยุติธรรมทางสังคม เพราะในลัทธิเสรีนิยมใหม่ เป้าหมายของอิสรภาพแบบปัจเจกบุคคล มีความแตกต่างจากเรื่องความยุติธรรมทางสังคม แม้ว่าในอดีตทั้งสองแนวคิดดังกล่าวจะเคยไปด้วยกันได้ในช่วงทศวรรษที่ 1970 เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิวัติทางสังคม ซึ่งจะกลายเป็นภัยคุกคามต่ออำนาจของชนชั้นนำ (Harvey, 2007, pp. 41-42) ดังนั้น Harvey จึงมองว่า รัฐแบบเสรีนิยมใหม่ชื่นชอบอย่างมากกับเรื่องสิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคล หลักนิติธรรม (rule of law) และสถาบันต่าง ๆ ที่ทำให้ตลาดและการค้าเสรีทำงานได้อย่างอิสระ (Harvey, 2007, p. 64) ซึ่งประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับขบวนการมวลชนเสื้อเหลืองที่บูชาเสรีภาพเป็นชีวิตจิตใจ พวกเขาจึงต้องการเน้นเรื่องกระบวนการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของนักการเมืองผู้เข้ามครองอำนาจรัฐด้วยความไม่ไว้วางใจ และมองว่านักการเมืองเป็นพวกขี้โกง ซื่อคะแนนเสียงคนชนบทที่ยากจน โลกและโง่เขลา ทำให้สามารถเข้ามาสู่ตำแหน่งทางการเมืองได้

ประการที่สาม Harvey มองว่า โดยพื้นฐานแล้ว ลัทธิเสรีนิยมใหม่ ไม่ไว้วางใจประชาธิปไตยในความหมายของการปกครองโดยเสียงของคนส่วนใหญ่ เพราะมองว่าการปกครองลักษณะดังกล่าวมีความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดการคุกคามต่อสิทธิของปัจเจกบุคคล และเสรีภาพต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นประชาธิปไตยแบบที่ถูกมองว่าลัทธิเสรีนิยมใหม่สามารถรับได้ ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐนั้น ๆ ต้องมีชนชั้นกลางที่เข้มแข็งเพื่อค้ำประกันว่าจะทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง รัฐแบบเสรีนิยมใหม่จึงมีแนวโน้มที่จะชื่นชอบการปกครองโดยคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชนชั้นนำในรัฐนั้น ๆ และจะชื่นชอบมากที่สุดถ้าอำนาจในการปกครองรัฐเสรีนิยมใหม่นั้น ๆ ตกอยู่ในมือของฝ่ายบริหาร มากกว่าการตัดสินใจในแบบประชาธิปไตย หรือการตัดสินใจโดยรัฐสภา (Harvey, 2007, p. 66)

ประการที่สี่ Harvey มองว่า “ชาตินิยม” ถือเป็นสิ่งที่ประนีประนอมต่อรัฐเสรีนิยมใหม่เช่นกัน ในกรณีรัฐเสรีนิยมใหม่เผชิญปัญหาความยากลำบากในตลาดโลก จึงต้องมีการปลุกกระตือรือร้นแบบชาตินิยมขึ้นมาเพื่อความอยู่รอดของรัฐ (Harvey, 2007, p. 85) ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวทางการเคลื่อนไหวของขบวนการเสื้อเหลืองเช่นกัน เพียงแต่กรณีของไทยนั้นตกอยู่ภายใต้วาทกรรม “ราชาชาตินิยม” ซึ่งไม่ใช่ความคิดที่ว่า “ชาติ” คือประชาชนที่เท่าเทียมกันเพราะความคิดดังกล่าวถือเป็นอันตรายต่อลัทธิเสรีนิยมใหม่ ที่ต้องการให้อำนาจกระจุกตัวอยู่กับชนชั้นนำซึ่งเป็นคนกลุ่มเล็ก ๆ ในสังคม แต่ชาตินิยมในลักษณะดังกล่าวตามความคิดของกลุ่มคนเสื้อเหลือง “ชาติ” ถูกผูกโยงกับ “พระมหากษัตริย์” ซึ่งเป็นศูนย์กลางอำนาจและศูนย์รวมจิตใจของชาติไทย ดังปรากฏวาทกรรมต่าง ๆ ในหมู่คนเสื้อเหลือง ตัวอย่างเช่น “พ่อหลวงของชาติ” “เรารักในหลวง” “แผ่นดินของพ่อ” ฯลฯ และถ้าหากคนกลุ่มใดที่ถูกกลุ่มคนเสื้อเหลืองมองว่ามีพฤติกรรมคุกคามต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือผิดแผกแปลกไปจากพวกตน แม้ว่าจะจะเป็นสิ่งที่กระทำไปตามสิทธิที่มีกฎหมายรองรับหรือสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยสากล จะถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ไม่รักชาติ และอาจถูกประณามขับไล่ออกไปจากประเทศด้วยวาทกรรมดังเช่น “ถ้าไม่รักพ่อ ก็ออกจากบ้านพ่อไป” เป็นต้น

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pye (1966, pp. 62-66) พบว่า ผลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิกฤตการณ์เรื่องความผูกพันนี้อาจนับได้ว่าส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และคนเห็นความแตกต่างมากขึ้น ไม่รู้ว่าควรจรรักษาของเก่าของดั้งเดิมไว้มากน้อยขนาดใด และควรจะได้รับเอาสิ่งใหม่ อันเนื่องมาจากการสร้างความทันสมัยอีกเท่าไร ความไม่แน่ใจไม่มั่นใจของตนจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ความแตกต่างระหว่าง “ของเขา” กับ “ของเรา” จะเพิ่มมากขึ้น ความผูกพันต่อชาติจะถูกทำลายลง มีข้อขัดแย้งกันหรือฐานที่มาในการใช้อำนาจเรื่องอำนาจไม่พอเพียง เมื่อสังคมมีการสร้างความทันสมัย คนเรียนรู้เพิ่มขึ้น ความเชื่อ ค่านิยมแบบดั้งเดิมจะถูกทำลายลงตามกระบวนการสังคมขยับตัว ฐานที่มาของอำนาจแบบดั้งเดิมจะค่อยๆ สลายไป อำนาจของผู้ปกครองจะถูกท้าทาย ลักษณะของอำนาจที่มีเหตุมีผลกว่าจะเขาไปแทนที่อำนาจที่มาจากความเชื่อและประเพณี โครงสร้างของรัฐบาลอาจแตกแยกได้เนื่องจากมีการแข่งขันแย่งชิงอำนาจมากขึ้น และปราศจากกลุ่มสถาบันรองรับ ซึ่งวิกฤตการณ์นี้มาจากผู้นำ กล่าวคือ ผู้นำแตกแยกกันเอง และไม่สามารถที่จะสร้างสถานการณ์ของรัฐให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกของสังคมได้ หรือสถาบันที่มีอยู่ขาดประสิทธิภาพในการสนองต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นของบรรดาเหล่าสมาชิกได้ ประชาชนไม่ยอมรับฐานที่มาของอำนาจแบบดั้งเดิม ตลอดจนสัญญาแบบโกหกปกคลุมที่ผู้นำให้ไว้ และจะเป็นผลให้ผู้นำนั้นต้องถูกโค่นล้มไป กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างผิดพลาด โดยมากจะเกิดในประเทศกำลังเปลี่ยนแปลง เด็ก ๆ จะถูกสอนให้เคารพเชื่อฟังคำสั่งจากพ่อแม่โดยปราศจากการโต้แย้ง ผู้ใหญ่ถูกอบรมให้พึ่งพาหรือเชื่อฟังปฏิบัติตามผู้นำทางสังคมและการเมือง เมื่อบ้านเมืองมีความทันสมัยมากขึ้น แต่ผู้ปกครองไม่อาจสนองตอบได้หมด คนก็ไม่ยอมรับและจะพยายามแสวงหาผู้นำใหม่ ๆ ที่สามารถเป็นที่พึ่งของพวกเขาได้อยู่เสมอ

3. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

จากการติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองไทยมาตลอด ผู้วิจัยจึงได้เสนอทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาและในสังคมไทย ดังนี้

3.1 ในภาวะการณ์แก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน เสนอให้มีการ “เจรจาตามแนวทางสานเสวนา” มิใช่การเจรจาต่อรอง เพื่อกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการยุบสภา แม้ว่าการยุบสภาจะมีใช้การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ตรงกับสาเหตุที่แท้จริง แต่เป็นการแก้ไขในภาวะวิกฤติ ซึ่งอาจจะคิดว่าเป็นสนธิสัญญาของคู่ขัดแย้งหลักก็จริง แต่การคืนอำนาจให้ประชาชน เป็นคนตัดสินใจ (เพราะคนส่วนใหญ่ทั้งประเทศเป็นเจ้าของสิทธิ) มิใช่เฉพาะกลุ่มที่ประท้วง เรียกร้อง) พวกเขาจะได้ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือว่าเป็นการยอมรับกฎกติกาตามรัฐธรรมนูญร่วมกัน

3.2 ควรจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติ (เฉพาะกิจ) เพื่อรักษาการ ช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ เพื่อลดความ “ไม่ไว้วางใจ” ของฝ่ายที่ขัดแย้งกันลงไป และองค์กรกลาง เช่น กกต. ต้องจริงจัง ต่อการจัดการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ ยุติธรรม และถึงแม้ว่าบางฝ่าย อาจจะได้แย้งว่า “มีการซื้อเสียง” ด้วยอำนาจเงินเข้ามาอีกได้ ซึ่งต้องยอมรับว่า “การซื้อเสียงมีจริง” แต่จากการออกมาแสดงพลังของคนกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นคนจากชุมชนเมือง และนิสิต นักศึกษานักวิชาการ รวมทั้งการเสนอสื่อที่สร้างความเป็นกลาง มีการตรวจสอบการทุจริตเข้มข้นมากขึ้น เชื่อว่า “อำนาจเงินจะเบาบางลง” และจากบทเรียนการสูญเสียของชาติครั้งนี้ จะทำให้คนอีกจำนวนมากเกิดการพิจารณาวิเคราะห์สรรหานักการเมืองที่ถี่ถี่ถี่มากขึ้น

3.3 เสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ คือ “ความสัมพันธ์ปัจจัยแห่งความขัดแย้งทางการเมืองไทย ในมิติของพลังชุมชนจากชนบทต่อการขับเคลื่อนเพื่อการเปลี่ยนแปลง การเมือง การ

ปกครองไทย” เพราะจากบทเรียนของความขัดแย้งและการก่อความรุนแรงในสังคมที่ผ่าน ทำให้เราได้เห็นถึงความขัดแย้งทางการเมืองไทยในระดับชาติ มักเกี่ยวข้องกับพลังการระดมคนของผู้นำชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเสนอให้มีการศึกษาเป็น “ทีม” จากนักวิชาการหลาย ๆ สาขามานูรณาการ เพราะ “การยึดมั่นในวิธีการเก่า ๆ ทั้งที่ปัจจัยต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ย่อมทำให้ย่ำอยู่กับที่ และพบจุดจบในที่สุด”

3.4 ควรมีการถอดบทเรียน กระบวนการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อการเรียนรู้ และหาทางป้องกันความขัดแย้งในอนาคต

3.5 การปฏิรูปสื่อสารมวลชน และจริงจังจัดระเบียบสื่อให้มีจริยธรรมที่ดี และมีความเป็นกลางอย่างแท้จริง

3.6 การปฏิรูปการเมือง ไปพร้อม ๆ กับการปฏิรูประบบราชการ เป็นวาระแห่งชาติ

7. การใช้บทบาทของผู้นำชุมชนในระดับท้องถิ่น ในการสร้างความสมานฉันท์ตั้งแต่ระดับชุมชน และเป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ทักษะคิด ค่านิยม และความเข้าใจที่ถูกต้องของแนวทาง “สันติวิธี” ซึ่งสามารถปฏิบัติได้จริง โดยความร่วมมือกับกระทรวงยุติธรรม ในกระบวนการยุติธรรมชุมชน และผ่านทางกรมการปกครอง ในการเจรจาไกล่เกลี่ยในระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ทั้งนี้ เพื่อสร้างการเรียนรู้ถึง “บทเรียนความเสียหายจากการประท้วงและการใช้ความรุนแรงจากอดีตที่ผ่านมา” ทั้งนี้ สถานการณ์ความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมาจะกลายเป็น “ครู” ที่เก็บไว้สอนเยาวชนรุ่นหลังให้ศึกษา เรียนรู้ เพื่อมิให้ “กงล้อแห่งประวัติศาสตร์ความแตกแยกในสังคมไทย ได้เกิดขึ้นอีก”

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันชัย วัฒนศัพท์ (2550, น. 101-103) พบว่า สันติวิธีในการต่อสู้หรือเรียกร้อง (Peaceful Demonstrate/Protest) : แนวทางในการต่อสู้นี้เป็นแนวทางที่ถูกนำมาใช้ เมื่อเกิดความไม่พอใจหรือมีความเห็นไม่สอดคล้องกับผู้ที่มีอำนาจ มีการดำเนินการในลักษณะของการประท้วง หรือการเรียกร้อง หรือการต่อสู้โดยการยื่นหนังสือขอเข้าพบ หรือการชุมนุมกันเพื่อแสดงออกถึงความไม่เห็นด้วย หรือแสดงออกถึงความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้มีอำนาจ โดยสงบ สันติ ไม่มีอาวุธ การต่อสู้ในแนวทางนี้จะมีชื่อเรียกกันว่า “การดื้อแพ่ง” (Civil Disobedience) ซึ่งแนวทางนี้เป็นแนวทางที่มีต้นแบบจากแนวทางการต่อสู้แบบ “อหิงสา” ของมหาตมาคานธี ในการต่อสู้เรียกร้องเอกราชของอินเดีย สันติวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Peaceful Conflict Resolution): สำหรับแนวทางนี้เป็นแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหาหลักจากที่ความขัดแย้งหรือข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้ว และพยายามที่จะยุติความขัดแย้งโดยการใช้แนวทางที่สันติ ซึ่งแนวทางที่เด่นชัดที่สุดได้แก่ การเจรจาไกล่เกลี่ย (Negotiation) กันเองระหว่างคู่พิพาท หรือโดยมีคนกลางซึ่งเป็นบุคคลที่สาม (เป็นบุคคลเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้) ช่วยในกระบวนการไกล่เกลี่ยและไม่ได้ทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาดแต่จะเป็นผู้กำกับให้การเจรจาให้ดำเนินไปได้อันจะนำไปสู่ทางออก คือการยุติความขัดแย้ง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเนตร ธนศิลป์พิชิต และคณะ (2564, บทคัดย่อ) แบบแผนกระบวนการสร้างอำนาจทางการเมืองภาคประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า แบบแผนกระบวนการสร้างอำนาจทางการเมืองภาคประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกิดขึ้นจากการต่อสู้หรือเรียกร้องของประชาชนจำนวนมากต่อรัฐบาล เพื่อให้ตนเองมีอำนาจทางการเมืองที่สามารถทำตนเองให้ได้รับประโยชน์จากการเมือง หรือการกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้อย่างถูกต้อง การที่จะสร้างอำนาจทางการเมืองให้ภาคประชาชนเกิดความเข้มแข็งมากขึ้นนั้น ภาคประชาชนต้องรวมกลุ่มทางสังคม ที่สำคัญ คือ การพัฒนาไปสู่การจัดตั้งเป็นองค์กรและการเคลื่อนไหว

ประกอบด้วย 1. หน่วยพื้นฐานของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม 2. กลุ่มที่มีกฎระเบียบที่เป็นทางการเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายการเป็นสมาชิก 3. กลุ่มหรือองค์กรที่ประสานงานร่วมมือกันในลักษณะชั่วคราว หรือถาวร 4. โครงสร้างสนับสนุนช่วยเหลือ 5. พื้นที่สาธารณะที่ช่วยสนับสนุนขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม 6. สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม นอกจากนั้นในการสร้างองค์กรขบวนการที่เกิดความเข้มแข็งพบว่า จะต้องมีการเชื่อมต่อกันระหว่างองค์กร ซึ่งการเมืองภาคประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีการเชื่อมต่อกันระหว่างองค์กร จากองค์กรระดับกลุ่ม เป็นองค์กรระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ เพื่อแสดงพลังต่อรัฐส่วนกลาง การเชื่อมต่อดังกล่าว พบว่า มีการเชื่อมต่อกันสามระดับ กล่าวคือ 1. ความสัมพันธ์แบบการเชื่อมต่อในระดับความแข็งแรงอย่างต่ำ 2. ความสัมพันธ์แบบการเชื่อมต่อในระดับความแข็งแรงอย่างกลาง 3. ความสัมพันธ์แบบการเชื่อมต่อในระดับความแข็งแรงอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ในภาวะการณ์แก้ปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และการเมืองระดับชาติอย่างเร่งด่วน ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการ “เจรจาตามแนวทางสานเสวนา” มิใช่การเจรจาต่อรอง เพื่อกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการยุบสภา แม้ว่ากาการยุบสภาจะมีใช้การแก้ปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองที่ตรงกับสาเหตุที่แท้จริง แต่เป็นการแก้ไขในภาวะวิกฤติ ซึ่งอาจจะคิดว้าไปสนับสนุนข้อเสนอของคู่ขัดแย้งหลักก็จริง แต่การคืนอำนาจให้ประชาชนเป็นคนตัดสินใจ (เพราะคนส่วนใหญ่ทั่วประเทศ เป็นเจ้าของสิทธินี้มีใช้เฉพาะกลุ่มที่ประท้วงเรียกร้อง) พวกเขาจะได้ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือว่าเป็นการยอมรับกฎกติกาตามรัฐธรรมนูญร่วมกัน

1.2 ควรจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติ (เฉพาะกิจ) เพื่อรักษาการ ช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งใหม่เพื่อลดความ “ไม่ไว้วางใจ” ของฝ่ายที่ขัดแย้งกันลงไป และองค์กรกลาง เช่น กกต. ต้องจริงจังต่อการจัดเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม และถึงแม้ว่าบางฝ่าย อาจจะได้แย้งว่า “มีการซื้อเสียง” ด้วยอำนาจเงินเข้ามาอีกได้ ซึ่งต้องยอมรับว่า “การซื้อเสียงมีจริง” แต่จากการออกมาแสดงพลังของคนกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นคนจากชุมชนเมือง และนิสิต นักศึกษา นักวิชาการ รวมทั้งการเสนอสื่อที่สร้างความเป็นกลาง มีการตรวจสอบการทุจริตเข้มแข็งมากขึ้น เชื่อว่า “อำนาจเงินจะเบาบางลง” และจากบทเรียนการสูญเสียของชาติครั้งนี้ จะทำให้คนอีกจำนวนมากเกิดการพิจารณาพิเคราะห์สรรหานักการเมืองที่ถึถึถึถึมากขึ้น

1.3 เสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ คือ “ความสัมพันธ์ปัจจัยแห่งความขัดแย้งทางการเมืองไทย ในมิติของพลังชุมชนจากชนบท ต่อการขับเคลื่อนเพื่อการเปลี่ยนแปลง การเมือง การปกครองไทย” เพราะจากบทเรียนของความขัดแย้งและการก่อความรุนแรงในสังคมที่ผ่าน ทำให้เราได้เห็นถึงความขัดแย้งทางการเมืองไทยในระดับชาติ มักเกี่ยวข้องกับพลังการระดมคนของผู้นำชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเสนอให้มีการศึกษาเป็น “ทีม” จากนักวิชาการหลาย ๆ สาขา มาบูรณาการ เพราะ “การยึดมั่นในวิธีการเก่า ๆ ทั้งที่ปัจจัยต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ย่อมทำให้อยู่อยู่กับที่และพบจุดจบในที่สุด”

1.4 ควรมีการถอดบทเรียน กระบวนการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อการเรียนรู้ และหาทางป้องกัน ความขัดแย้งในอนาคต

1.5 การปฏิรูประบบสื่อสารมวลชน และจริงจังจัดระเบียบสื่อให้มีจริยธรรมที่ดีและมีความเป็นกลางอย่างแท้จริง

1.6 การปฏิรูปการเมืองไปพร้อม ๆ กับการปฏิรูประบบราชการ เป็นวาระแห่งชาติ

1.7 การใช้บทบาทของผู้นำชุมชนในระดับท้องถิ่น ในการสร้างความสมานฉันท์ตั้งแต่ระดับชุมชน และเป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ทักษะคิด ค่านิยม และความเข้าใจที่ถูกต้องของแนวทาง “สันติวิธี” ซึ่งสามารถปฏิบัติได้จริง โดยความร่วมมือกับ กระทรวงยุติธรรม ในกระบวนการยุติธรรมชุมชน และผ่านทางกรมการปกครอง ในการเจรจาไกล่เกลี่ยในระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ทั้งนี้ เพื่อสร้างการเรียนรู้ถึง “บทเรียนความเสียหายจากการประท้วงและการใช้ความรุนแรงจากอดีตที่ผ่านมา” ทั้งนี้สถานการณ์ความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมาจะกลายเป็น “ครู” ที่เก็บไว้สอนเยาวชนรุ่นหลังให้ศึกษา เรียนรู้ เพื่อมิให้ “กงล้อแห่งประวัติศาสตร์ความแตกแยกในสังคมไทย ได้เกิดขึ้นอีก”

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองของต่างประเทศกับประเทศไทย เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการนำมาปรับใช้กับประเทศไทยต่อไป

2.2 ควรศึกษาผลกระทบนโยบายของรัฐที่มีต่อประชาชนทุกกลุ่มในสังคม เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาผลกระทบได้ตรงตามความต้องการของประชาชนแต่ละกลุ่มในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กันย์ ชโลธรรังษี. (2564). การตอบสนองของปัญญาชนอีสานต่อการเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2475-2500. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน พ.ศ.2564, จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/35696>
- ณัฐริธา กาญจนศิลป์. (2561). ฐานทัพอเมริกันกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของนครราชสีมา. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ, 5(3), น. 103-111.
- เดลินิวส์. (2558). ทวิตปะทะ กบปส.โคราช กดดัน นปช. รับสมัคร อพปช. สืบค้นเมื่อ 20 ส.ค.2558, จาก <http://www.dailynews.co.th/regional/221471>
- ไทยรัฐ. (2564). 4 มหาวิทยาลัยในโคราช นักเรียน ประชาชน รวมพลังทวงคืนประชาธิปไตย. สืบค้นเมื่อ 20 พ.ค. 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/northeast/1896816>
- ชาย โพธิ์สิตา. (2562). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2551). ประวัติการเมืองไทยสยาม พ.ศ. 2475-2500 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- นิตยสาร Way. (2564). เพราะความฝันของเราต่างกัน : คนรุ่นใหม่และคนรุ่นก่อนกับทัศนคติที่สวนทาง. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน พ.ศ.2564, จาก <https://waymagazine.org/what-is-the-difference-between-the-old-generation-and-this-generation/>.

- ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2541). *การเมืองบนท้องถนน 99 วัน สมัชชาคนจน และประวัติศาสตร์การเดินขบวน ชุมนุม ประท้วงในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเอริก.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ. (2545). *วิธีชีวิต วิธีสู้: ขบวนการประชาชนร่วมสมัย*. เชียงใหม่: ตรีสวีนิ (ซิลค์เวอร์มบุคส์).
- พิชาย รัตนดิถ ฅ ฎุเก็ด. (2564). *พลวัตความขัดแย้งทางการเมืองของไทย: ชุนนาง ทหาร นายทุน และ ประชาชน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ.2564, จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9570000057637>
- มณีมัย ทองอยู่. (2546). *การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจขานานอีสาน กรณีศึกษา ขานานาลุ่มน้ำพอง*. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2550). *ความขัดแย้ง: หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา*. ขอนแก่น: ศิริภักข์ออฟเซ็น.
- เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล. (2560). *นักการเมืองถิ่นจังหวัดนครราชสีมา*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2559). *ประชาธิปไตยในทศวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สุนทร ธนศิลาปะพิชิต และคณะ. (2564). *แบบแผนกระบวนการสร้างอำนาจทางการเมืองภาคประชาชนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารการเมืองการปกครอง, 11(2), น. 1-14.*
- สุพัตรา จิตตเสถียร. (2553). *การแก้ไขปัญหาความรุนแรงทางการเมืองของไทย: พบทางตันจริงหรือ. วารสาร สถาบันพระปกเกล้า, 8(1), น. 28-38.*
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครราชสีมา. (2564). *ประกาศผลการเลือกตั้ง ส.ส. 24 มีนาคม 2562*. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2564, จาก https://www.ect.go.th/nakhonratchasima/ewt_news.php?nid=1490&filename=index. [].
- เอกพลณัฐ ฅฐพัทธานันท์. (2556). *ปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ขบวนการและขบวนการโต้กลับ: งานวิชาการตามจารีต การศึกษาแบบขบวนการทางสังคมและการเมืองในระดับสากล. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 9(2), น. 7-60.*
- Harvey, David. (2007). *A Brief History of Neoliberalism*. Oxford: Oxford University Press.
- Huntington, Samuel P. and Dominguez, Jorge. (1975). *Political Development*. In F. Green stein and N. Polsby eds. *Macropolitical Theory, Handbook of Political Science Vol.3*. Mass: Addison Wesley.
- Pye, Lucian. (1966). *Aspects of Political Development*. Boston: little, Brown and Compa

ผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อีเมล Dr.settawat@gmail.com